

Compliance map 2024

Juni 2024

Toelichting

Dit document bevat de *Toelichting* op de compliance map 2024 (betreft de belastingopbrengsten over het jaar 2023)

Auteur: Kernteam compliance map

Inhoud

- [1.1. Introductie compliance map](#)
- [1.2. Compliance map in perspectief](#)
- [2. Toelichting compliance map 2024](#)
  - [2.1 Compliance map 2024](#)
  - [2.2 Overall beeld compliance map 2024 \(1\)](#)
  - [2.2 Overall beeld compliance map 2024 \(2\)](#)
- [3. Vergelijking compliance maps](#)
  - [3.1 Vergelijking compliance map 2023 – 2024](#)
  - [3.2 Toelichting vergelijking compliance map 2023-2024](#)
  - [3.3 Trendanalyse compliance map op concernniveau](#)
- [4. Toelichting hoog uitvoerings- en handhavingsrisico](#)
  - [4.1 Bedrijven – Vennootschapsbelasting](#)
  - [4.2 Bedrijven – Omzetbelasting](#)
  - [4.3 Burgers en bedrijven – Inkomensheffing](#)
  - [4.4 Burgers en bedrijven – Schenk- en erfbelasting](#)
- [5. Toelichting overige uitvoerings- en handhavingsrisico's](#)
  - [5.1 BPM, dividendbelasting en overdrachtsbelasting \(1\)](#)
  - [5.1 BPM, dividendbelasting en overdrachtsbelasting \(2\)](#)
  - [5.1 BPM, dividendbelasting en overdrachtsbelasting \(3\)](#)
  - [5.2 Motorrijtuigenbelasting en loonheffing](#)
  - [5.3 Assurantiebelasting & Energiebelasting](#)

Bijlagen

[Bijlage 1. Criteria uitvoerings- en handhavingsrisico](#)

[Bijlage 2. Compliance map per doelgroep](#)

[Bijlage 2.1.a Compliance map GO](#)

[Bijlage 2.1.b Vergelijking compliance map GO](#)

[Bijlage 2.2.a Compliance map MKB](#)

[Bijlage 2.2.b Vergelijking compliance map MKB](#)

[Bijlage 2.3.a Compliance map particulieren](#)

[Bijlage 2.3.b Vergelijking compliance map particulieren](#)

[Bijlage 3 Scores criteria](#)

[Bijlage 3.1 Scores criteria – Vennootschapsbelasting & Dividendbelasting](#)

[Bijlage 3.2 Scores criteria – Omzetbelasting & Overdrachtsbelasting](#)

[Bijlage 3.3 Scores criteria – Inkomensheffing & Loonheffing](#)

[Bijlage 3.4 Scores criteria – Schenkbelasting & Erfbelasting](#)

[Bijlage 3.5 Scores criteria – BPM & Motorrijtuigenbelasting](#)

[Bijlage 3.6 Scores criteria – Energiebelasting & Assurantiebelasting](#)

[Bijlage 4. Overzicht handvatten](#)

[Bijlage 5. Afkortingen](#)

[Bijlage 6. Bronvermeldingen](#)

1.1 Introductie compliance map

In dit hoofdstuk volgt een korte uitleg over de totstandkoming en positionering van de compliance map.

Wat is de compliance map?

De compliance map monitort de belastingopbrengsten van het voorafgaande kalenderjaar van de totale populatie belastingplichtigen en geeft daarmee op **concernniveau** globaal inzicht in de samenhang tussen uitvoering, handhaving, wetgeving en de daarmee samenhangende risico's voor de belastingopbrengsten.

De compliance map categoriseert de ontvangen belastingopbrengsten op basis van de vraag, hoe 'zeker' zijn we dat de belastingopbrengsten structureel de schatkist binnenkomen? De 'zekerheid' wordt afgemeten aan het risico dat de belastingopbrengsten niet binnenkomen door problemen in uitvoering, bijvoorbeeld door ontoereikende IT, of problemen in handhaving, bijvoorbeeld door complexe wetgeving. Uitgangspunt hierbij zijn de burgers en bedrijven die aangifte moeten doen. De categorisatie geschiedt op basis van een deels kwantitatieve en deels kwalitatieve inschatting van het uitvoeringsrisico en het handhavingsrisico aan de hand van een aantal criteria ([bijlage 1](#)).

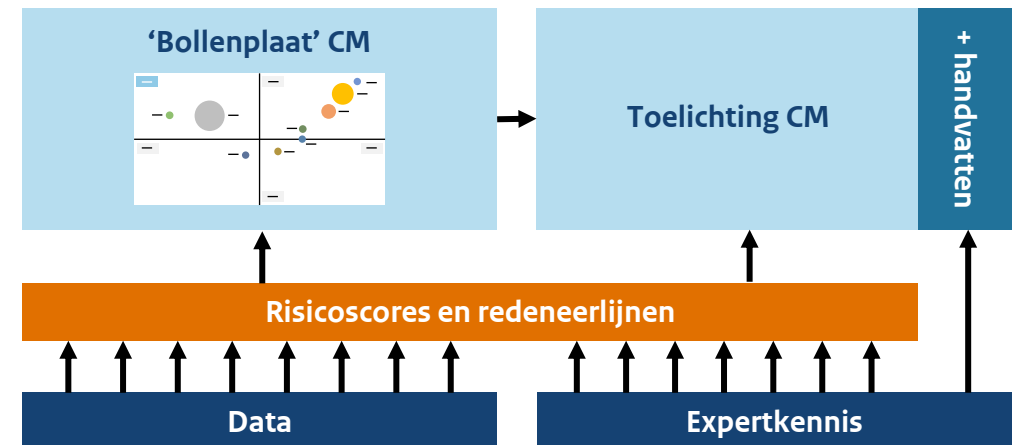
Waar is de compliance map voor bedoeld?

Het inzicht dat de compliance map op concernniveau geeft is bedoeld als hulpmiddel – naast andere inzichten over (niet)naleving - bij onder andere discussies over de keuzes van activiteiten voor de uitvoering van de [uitvoerings- en handhavingsstrategie](#) van de Belastingdienst in het Jaarplan en ook bij het adresseren van onderliggende problemen (zoals die in deze *Toelichting* zijn opgenomen) via de strategische risicoanalyse en met betrekking tot wetgeving ([par. 1b](#)).

Hoe komt de compliance map tot stand?

De compliance map komt tot stand aan de hand van gevalideerde databronnen (kwantitatieve informatie), expertsessies (kwalitatieve informatie) en is getoetst door een externe deskundige (methodologie). De theoretische onderbouwing van de compliance map is beschreven in de [Notitie Compliance Map](#). De inhoudelijke onderbouwing is vastgelegd in 'redeneerlijnen' (kwalitatief) en in een dashboard (kwantitatief). Gebruikte definities zijn vastgelegd in een definitieboek.

Op basis van onder andere de expertkennis formuleert de compliance map 'handvatten' die de Belastingdienst kan gebruiken voor het verbeteren van de uitvoering en/of handhaving. Zie onderstaand schema voor de opbouw van de compliance map.

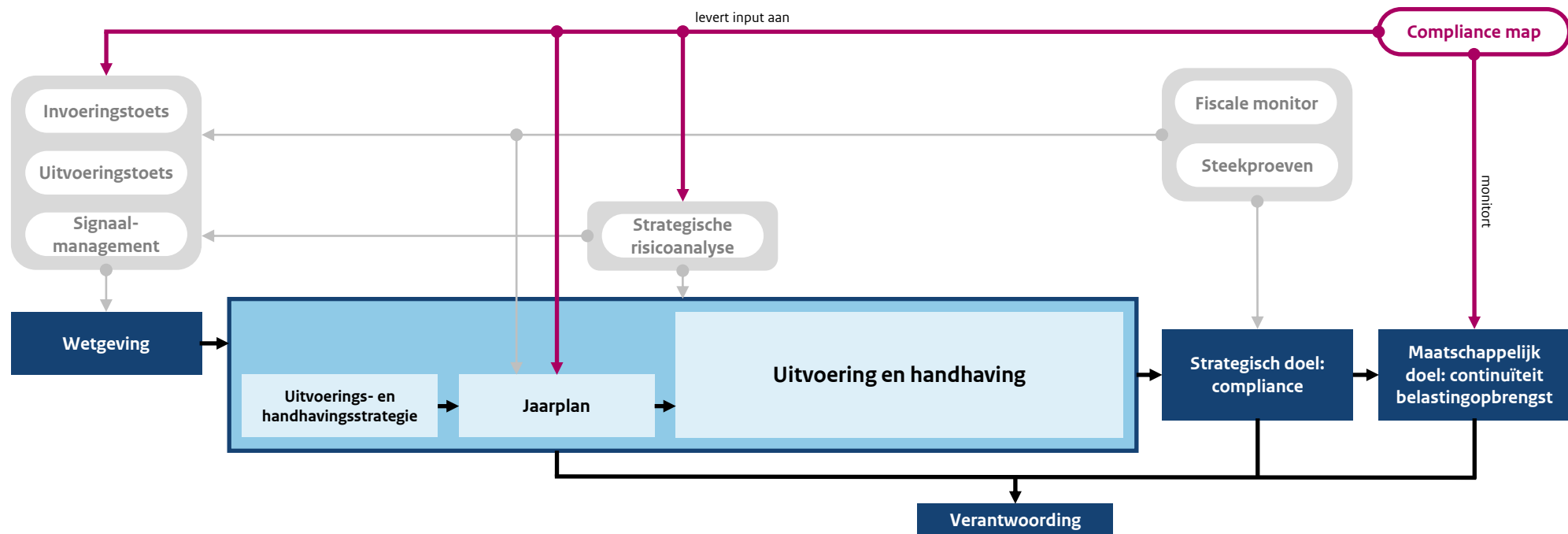
Opbouw compliance map

1.2 Compliance map in perspectief

De Belastingdienst werkt volgens de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie (UHS) om zijn strategisch doel (compliance) en zijn maatschappelijk doel (continuïteit belastingopbrengsten) te realiseren. De basis hiervoor is solide, eenvoudige en fraudebestendige wetgeving. De jaarlijkse keuzes die de Belastingdienst maakt op grond van zijn strategie en meerjarenvisie worden opgenomen in het Jaarplan. De directies voeren die activiteiten uit en verantwoorden zich daarover. De strategische risicoanalyse (SRA) analyseert welke kernrisico's het functioneren van de Belastingdienst kunnen belemmeren en neemt maatregelen om die te mitigeren. De fiscale monitor en steekproeven gebruikt de Belastingdienst om de compliance te monitoren.

De compliance map monitort de (vastgestelde) belastingopbrengsten aan de hand van het uitvoering- en handhavingsrisico en geeft handvatten die als input gebruikt kunnen worden voor het Jaarplan, de SRA en voor gesprekken over (aanpassing van) wetgeving.

2. Toelichting compliance map 2024

Deze *Toelichting* geeft uitleg over de compliance map 2024 op concernniveau.

In par 2.1 is de **compliance map 2024** weergegeven met een overzicht van de (vastgestelde) **belastingopbrengsten over het jaar 2023** per belastingmiddel.

Par 2.2 schetst een inhoudelijk beeld van de compliance map. De belastingmiddelen in de compliance map zijn opgenomen vanuit het perspectief van de doelgroepen burgers en bedrijven overeenkomstig de uitgangspunten van de [uitvoerings- en handhavingsstrategie](#).

De compliance map 2024 is de vijfde editie van de compliance map en deze *Toelichting* geeft inzicht in de belastingopbrengsten over het jaar 2023 (par 2.1) en eventuele meerjarige trends over eerdere jaren t/m 2023 (par 3.3). De compliance map van 2023 en van 2024 zijn in par 3.1 ook ter vergelijking opgenomen.

Van de compliance map 2024 is in [bijlage 2](#) een uitsplitsing gemaakt naar doelgroepen (grote ondernemingen (GO), MKB-ondernemingen en particulieren). Ook hier zijn de belastingopbrengsten over het jaar 2023 per middel toegevoegd.

Per doelgroep/belastingmiddel beschrijft deze *Toelichting* een risicotrend en handvatten voor beleidsbeslissingen.

- Par 4.1 tot en met 4.3 richten zich op de doelgroepen/middelen waar zowel het uitvoerings- als het handhavingsrisico hoog blijkt.
- Voor de overige uitvoerings- en handhavingsrisico's komen in par 5.1 tot en met 5.4 de belangrijkste aandachtspunten aan bod.
- De handvatten zijn beschreven in de hoofdstukken 4 en 5 en samengevat op [bijlage 4](#).

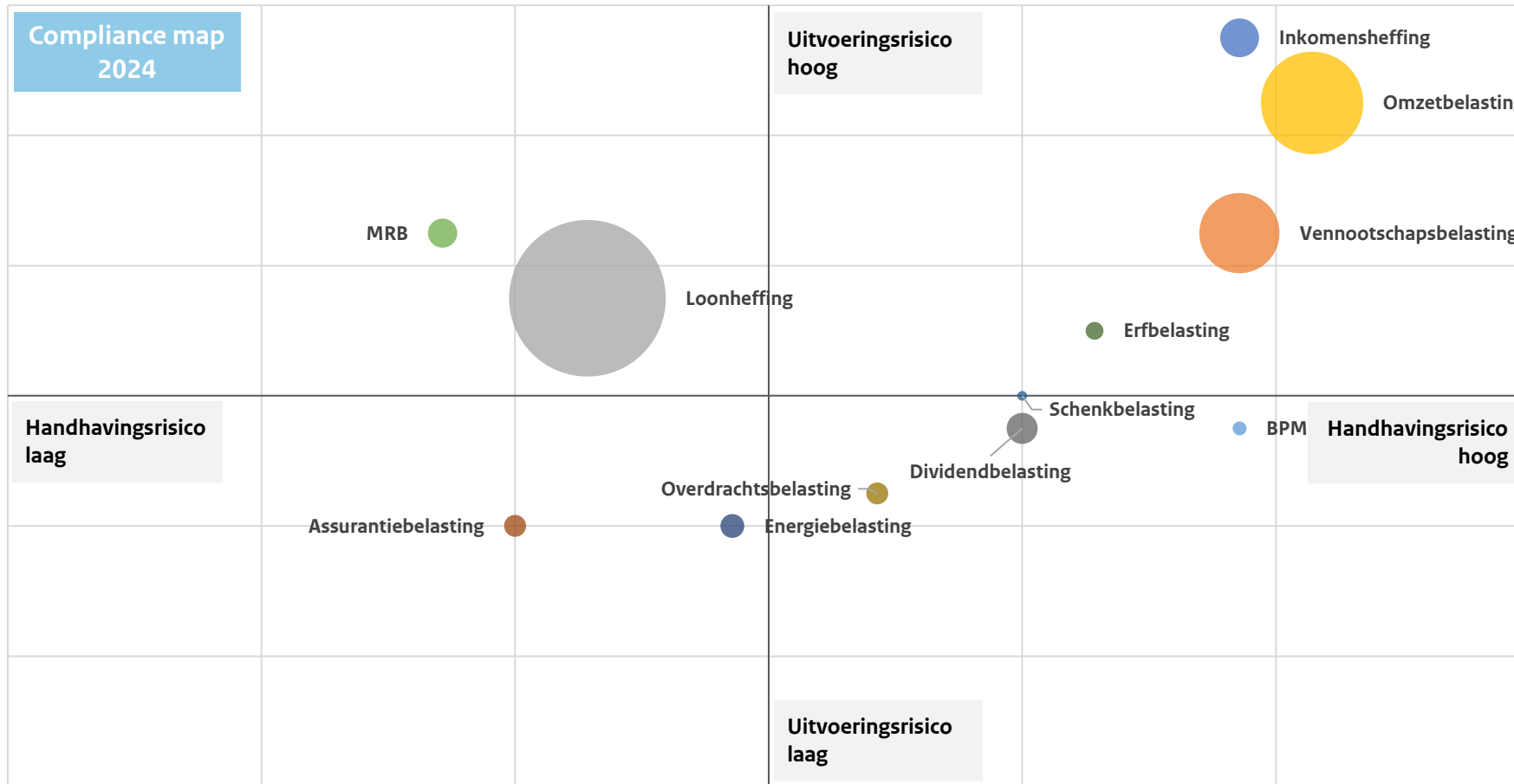
Toelichting

De compliance map van par 2.1 geeft weer:

- op het niveau van alle belastingplichtigen (GO, MKB en particulieren)
- de totale belastingopbrengsten (in euro's) en
- de relatieve omvang van deze opbrengsten (uitgedrukt in de omvang van de 'bollen') - verdeeld in verschillende belastingmiddelen (voor alle belastingplichtigen) –
- in relatie tot het uitvoeringsrisico en het handhavingsrisico (in 4 kwadranten).

2.1 Compliance map 2024

Belastingmiddel	Kasstroom (x 1 mln.)
Inkomensheffing	€ 11.181
Vennootschapsbelasting	€ 47.930
Loonheffingen	€ 182.873
Omzetbelasting	€ 78.183
BPM	€ 1.429
Motorrijtuigenbelasting	€ 6.407
Energiebelasting	€ 4.274
Assurantiebelasting	€ 3.579
Dividendbelasting	€ 7.135
Overdrachtsbelasting	€ 3.547
Schenkbelasting	€ 738
Erfbelasting	€ 2.364

Bron: Belastingdienst/CD Df&A incassodata

2.2 Overall beeld compliance map 2024 (1)

Relevante maatschappelijke ontwikkelingen

Ook in 2023 was de hoge inflatie nog goed voelbaar. Hoewel de inflatiepercentages niet zo hoog waren als in 2022, bleven prijzen stijgen. Het energieplafond zorgde in dat jaar voor enige stabiliteit op de energiemarkt. Gedurende het jaar zorgden dalende energieprijzen ervoor dat de uiteindelijke rekening voor de overheid meeviel.

Op de arbeidsmarkt is nog altijd sprake van grote krapte. Dit, gecombineerd met de hoge inflatie, leidde tot aanzienlijke loonstijgingen (rond de 6% (CBS; DNB)). Dit is ook zichtbaar in de hogere belastingopbrengsten.

De woningmarkt staat onder druk. De vraag is groter dan het aanbod. Het aantal transacties is gedaald met ruim 5% t.o.v. 2022. Realisatie van meer woningen (zowel koop als huur) staat onder druk door o.a. de stikstofcrisis, stijgende bouwkosten en rentestijgingen.

De effecten van de COVID-pandemie beginnen minder zichtbaar te worden. Na de plotselinge stop van de invordering en de daaropvolgende inhaalslag, lijken waarden steeds meer terug te keren naar de niveaus van voor corona. De openstaande vorderingen beginnen te dalen.

De situatie rondom Box-3 zorgt voor veel onzekerheid op fiscaal gebied. Naast de gesprekken over de vormgeving van het herstel en de wetgeving voor de toekomst, ondervindt de uitvoering onderhand ook de effecten.

Diverse affaires en ontwikkelingen op politiek gebied zijn mogelijk van invloed op het vertrouwen in de overheid. De toegenomen aantallen te behandelen bezwaren en beroepen, alsmede fenomenen als de groep 'soevereinen' kunnen een indicatie zijn dat de Belastingdienst hier de gevolgen van merkt. Halverwege 2023 is door de val van het kabinet een periode aangebroken waarin grote wetswijzigingen niet verder behandeld worden.

Ontwikkeling belastingopbrengsten

De maatschappelijke en economische gevolgen van eerdergenoemde gebeurtenissen zijn zichtbaar in het kalenderjaar 2023. In onderstaande tabel zien we de trend in de belastingopbrengsten en in de openstaande belastingschulden over de jaren 2019 t/m 2023 voor de vier grote belastingmiddelen (vennootschapsbelasting, omzetbelasting, inkomensheffing en loonheffing).

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023
Belastingopbrengsten (x mld.)	€ 239	€ 230	€ 255	€ 266	€ 304
Belastingsschulden (x mld.)	€ 25	€ 34	€ 44	€ 49	€ 48
Verhouding belastingschulden - belastingopbrengsten	10%	15%	17%	18%	16%

De belastingopbrengsten over 2023 zijn toegenomen t.o.v. 2022. Deze toename is zichtbaar in de grootte van de 'bollen' (zie par 2.1) (overall een stijging van circa 14,3%). Hoewel overall sprake is van een stijgende trend, zien we in 2023 wel een daling van de opbrengst overdrachtsbelasting door de stagnerende woningmarkt.

Openstaande schulden

In 2022 en 2023 is de invordering van belastingen in alle doelgroepen na de COVID-19 crisis weer opgestart.

- De totale belastingschuld voor de vier grote belastingmiddelen is in 2023 met circa €1 miljard gedaald.
- De verwachting is dat in de volgende jaren de noodzaak voor dwanginvorderingsmaatregelen verder toenemen door de afloop van de coronamaatregelen.

2.2 Overall beeld compliance map 2024 (2)

Aantal belastingplichtigen

Het aantal belastingplichtigen is voor de vier grote belastingmiddelen over de jaren 2019 t/m 2023 gestegen.

Aantal belasting-/inhoudingsplichtigen x mln.	2019	2020	2021	2022	2023
Inkomensheffing (IH)	12,5	12,7	12,9	13,0	13,5
Vennootschapsbelasting (Vpb)	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9
Loonheffing (LH)	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Omzetbelasting (OB)	2,3	2,4	2,5	2,6	2,7

Bron: Belastingdienst/CD DF&A

Werkwijze Belastingdienst

De Belastingdienst streeft er naar dat zoveel mogelijk burgers en bedrijven uit zichzelf regels naleven, zonder kostbare, dwingende acties van de zijde van de Belastingdienst. De meeste burgers en bedrijven houden zich aan de regels en betalen belasting. Daarom richt de Belastingdienst zich met zijn [uitvoerings- en handavingsstrategie](#) meer op het voorkomen van fouten, dan op het achteraf corrigeren van aangiften. Dit resulteert in een handavingsmix per doelgroep. Onderdeel van de handavingsmix zijn dienstverlenende activiteiten, toezichtsactiviteiten (onder andere vooroverleg, horizontaal toezicht, aangiftebehandeling, controles achteraf) en opsporing.

Grootste uitvoerings- en handavingsrisico's

Complexiteit wetgeving

In de afgelopen decennia is de complexiteit van fiscale wet- en regelgeving toegenomen. Dat heeft onder andere te maken met het feit dat met fiscale wetten meerdere fiscale en niet-fiscale doelen worden nagestreefd en vaak met allerlei wensen van belanghebbenden rekening moet worden gehouden. In 2023 is deze trend niet doorbroken. De compliance map 2024 geeft voor een groot aantal belastingmiddelen (waaronder de Vpb, IH en OB) een hoge mate van complexiteit aan. Ook blijkt de 'informatiedruk' van deze belastingen hoog (zijnde de mate waarin informatie nodig is om te voldoen aan de verplichting tot het doen van aangifte). Daarnaast zijn veel belastingmiddelen met elkaar verbonden en wordt bij andere rechtsstelsels aangesloten. Wijzigingen werken daarmee door en gevolgen zijn vooraf niet altijd inzichtelijk.

Klantkenmerken

De Belastingdienst kan de complexiteit van wetgeving maar tot op zekere hoogte compenseren door het in de uitvoering en handhaving zo gemakkelijk mogelijk te maken voor burgers en bedrijven om aangifte te doen. Burgers en bedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor regelnaleving. Niet alle burgers en bedrijven hebben echter voldoende kennis van de fiscaliteit, mogelijkheden om fiscale risico's te beheersen of kunnen een adviseur inhuren om aan hun fiscale verplichtingen te voldoen. Dat leidt ertoe dat het zogenoemde 'risico ten gevolge van klantkenmerken' de afgelopen jaren verder is toegenomen.

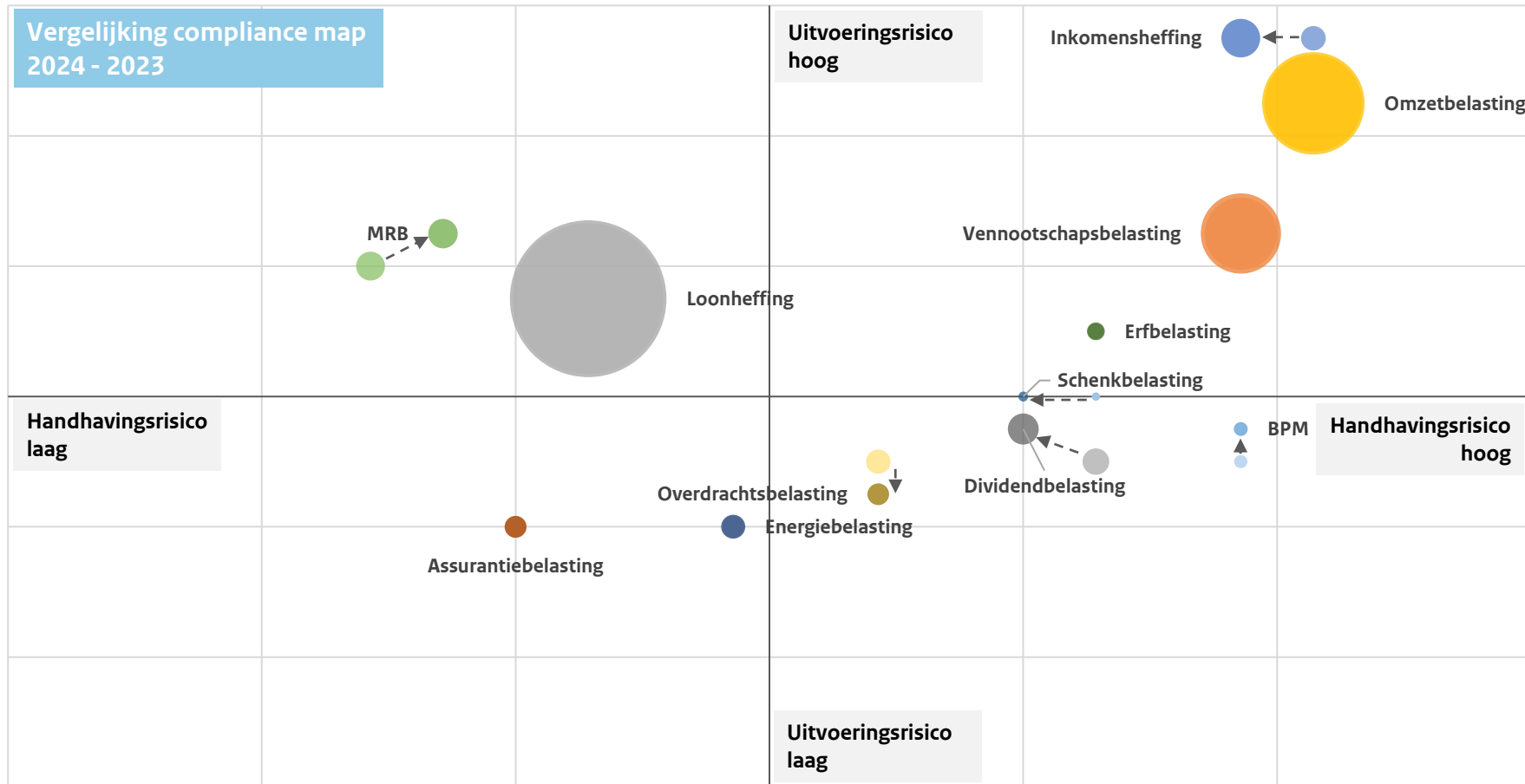
Automatisering

Het risico omtrent de kwaliteit van de automatisering is voor een groot aantal belastingen hoog, zowel in de uitvoering als de handhaving. Veelal komt dit omdat systemen verouderd zijn. Handmatige processen, het gebruik van diverse losse applicaties of systemen die geen aanpassingen meer aankunnen op het gebied van wet- en regelgeving belemmeren de uitvoering en handhaving. Het kan zijn dat een systeem IT-technisch wel gemoderniseerd is, maar toch nog beperkte functionaliteit bevat om risicogericht te werken en fouten aan de voorkant te ontdekken. Dit speelt bijvoorbeeld binnen de erf- en schenkbelasting. Bij andere belastingen (waaronder de inkomensheffing en motorrijtuigenbelasting) is zichtbaar dat 'compliance by design', het voorinvullen en risicodetectie risicoverlagend werken. De Belastingdienst werkt met een Meerjarenportfolio om het omvangrijke ICT-landschap te vernieuwen. Schaarste in capaciteit zorgt hierbij voor een extra uitdaging. Dit risico zal wederom in de komende jaren een rol blijven spelen.

3.1 Vergelijking compliance map 2023 - 2024

3.2 Toelichting vergelijking compliance map 2023-2024

Wanneer we de compliance map 2024 vergelijken met de compliance map 2023, dan zien we een wijziging in de omvang en/of positionering van de 'bollen'. Een uitgebreidere toelichting van de wijziging is te vinden op de pagina's van de betreffende middelen.

Op concernniveau qua **omvang**:

- De kasstroom van de IH, de OB, de VPB, de dividendbelasting, de energiebelasting, de schenkbelasting en de erfbelasting laat een stijging zien van meer dan 10% t.o.v. vorig jaar. Bij de IH is het zelfs een stijging van 150%.
- De stijging van de kasstroom IH wordt voor een groot deel veroorzaakt door de gestegen lonen en uitgestelde voorlopige aanslagen box-3.
- De kasstroom van de overdrachtsbelasting laat een daling zien van meer dan 10% t.o.v. vorig jaar. Stagnatie in de woningmarkt en daarmee samenhangende daling van het aantal gepasseerde akten bij de notaris liggen hier aan ten grondslag.
- De totale belastingopbrengsten van 2023 zijn t.o.v. vorig jaar met 13% gestegen.

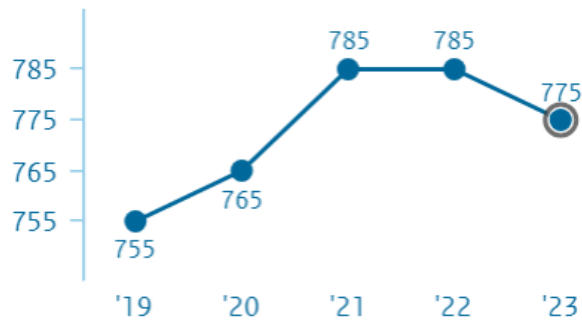
Op concernniveau qua **positie**:

- Het handhavingsrisico van de IH is iets afgenomen. Dit wordt veroorzaakt door een daling van het risico omvang dwanginvordering. Er is echter geen sprake van een daling van de omvang. Het risico is uitgedrukt als percentage dwanginvordering t.o.v. de kasstroom. De kasstroom is sterker gestegen dan de omvang van de dwanginvordering, waardoor de risicoscore is gedaald.
- Omdat er bij de schenkbelasting geen sprake is van een risicovolle negatieve geldstroom, is het handhavingsrisico op de negatieve geldstroom 'nagenoeg nihil'.
- Bij de BPM stijgt het uitvoeringsrisico door een toename van het aantal belastingplichtigen.
- De overdrachtsbelasting heeft een iets lager uitvoeringsrisico, door een daling van het aantal correcties.
- Bij de dividendbelasting wordt de kleine daling van het handhavingsrisico veroorzaakt omdat de omvang van de negatieve geldstroom is afgenomen. Het uitvoeringsrisico is iets gestegen. De oorzaak hiervan ligt in het aantal belastingplichtigen en aantal correcties, dat is toegenomen (van laag naar hoog). Het aantal dwanginvorderingen is gedaald (van laag naar nagenoeg nihil).
- Bij de MRB is zowel het uitvoeringsrisico als het handhavingsrisico gestegen. Dit is ten gevolge van stijgingen in zowel de aantallen en de omvang van de dwanginvordering.

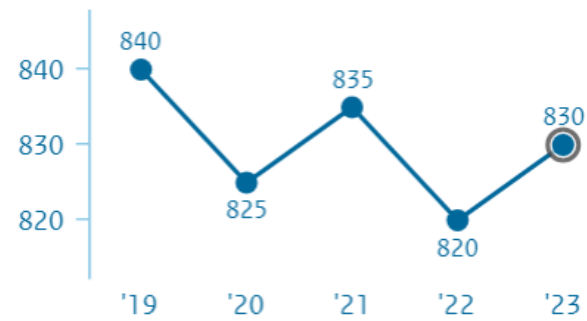

3.3 Trendanalyse compliance map op concerniveau

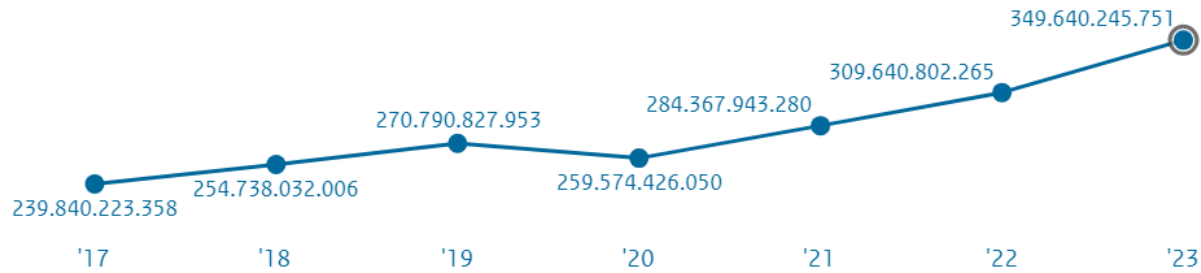
Handhavingsrisico

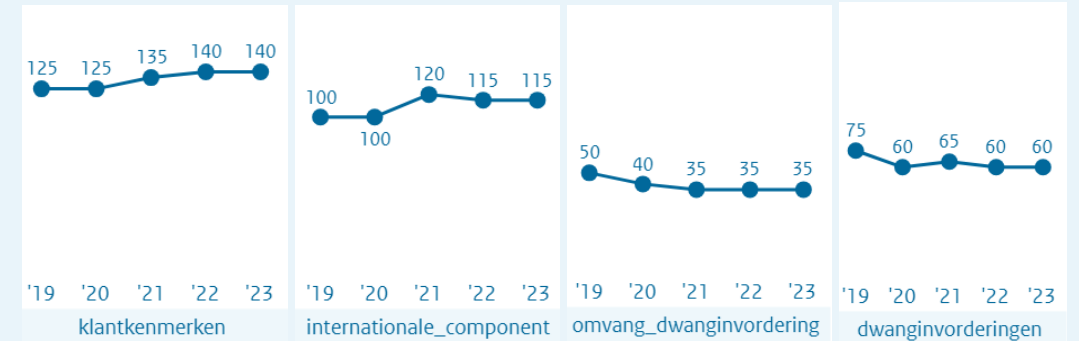
Uitvoeringsrisico

Kasstroom

Uitgelicht: risico's klantkenmerken, internationaal en dwanginvordering

Op basis van het meerjarige beeld van de compliance map op concerniveau, vallen enkele van de uitvoerings- en handhavingsrisico's op.

Het **handhavingsrisico** is in de periode 2019-2023 toegenomen. Deze stijging komt met name voor rekening van risico's verbonden aan klantkenmerken en de internationale component.

Zowel bij het **handhavingsrisico** als bij het **uitvoeringsrisico** valt de dwanginvordering op. De compliance map hanteert bij het handhavingsrisico als één van de componenten de omvang (in euro's) van de dwanginvordering als percentage van de kasstroom. Bij het uitvoeringsrisico kijken we naar het aantal vorderingen in fase dwanginvordering. Beide risico's nemen over de periode 2019-2023 af. Zoals eerder benoemd moet bij het risico omvang van de dwanginvordering rekening gehouden worden met de al jaren stijgende trend van de **kasstroom**. Het handhavingsrisico neemt mede af door het effect van de kasstroom. Tegelijkertijd zien we in het uitvoeringsrisico ook een daling van de aantallen in de dwanginvordering. Hier kan het stilleggen van de invordering door de coronapandemie van invloed zijn. De effecten hiervan hebben invloed gehad op een groot aantal van de jaren in de eerder genoemde periode.

4. Toelichting hoog uitvoerings- en handhavingsrisico

Par 4.1 tot en met 4.3 richten zich op de doelgroepen/belastingmiddelen waar zowel het uitvoerings- als handhavingsrisico **hoog** zijn.

Het betreft voor bedrijven:

- Vennootschapsbelasting (par 4.1)
- Omzetbelasting (par 4.2)

Het betreft voor particulieren en bedrijven:

- Inkomensheffing (par 4.3)
- Schenk- en erfbelasting (par 4.4)

Zie [bijlage 3](#) (3.1 tot en met 3.4) voor de inschatting van de verschillende kwalitatieve en kwantitatieve criteria die ten grondslag liggen aan de risico-inschatting.

Zie [bijlage 4](#) voor een overzicht van de handvatten.

4.1 Bedrijven

Vennootschapsbelasting

De vennootschapsbelasting kent op concernniveau, voor grote ondernemingen en MKB, een hoog handhavingsrisico en een hoog uitvoeringsrisico. Er zijn geen wijzigingen in de score van het handhavingsrisico en het uitvoeringsrisico ten opzichte van vorig jaar.

Factoren die leiden tot een **hoog handhavingsrisico**:

- Hoge mate van complexiteit van wet- en regelgeving (onder andere belastingheffing van multinationals, e-commerce).
- Gebrek aan aansluiting van wetgeving op economische realiteit (e-commerce).
- Toenemende informatiedruk door onder andere het moeten bijhouden van rekening-courantverhoudingen en door rapportageverplichtingen (onder andere transferpricing en Country by Country reporting).
- Hoge mate van internationale problematiek (globalisering, ‘agressieve’ tax planning).
- Lage kwaliteit van automatisering (geen ‘compliance by design’, automatisch genereren van aangiftes uit software en vooringevulde winstaangifte niet aanwezig, de applicatie die het aangifteproces (ABS) ondersteunt is gebouwd in Cool:gen en vraagt onderhoud/vernieuwing).

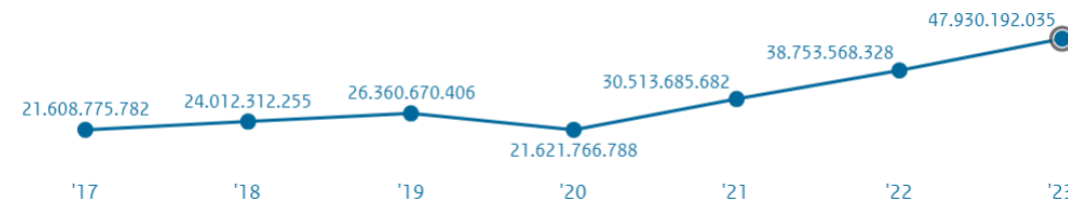
Specifiek voor MKB geldt:

- Er zijn steeds meer MKB ondernemingen die internationaal opereren.

Factoren die leiden tot een **hoog uitvoeringsrisico**:

- Aanhoudende stijging van het aantal belastingplichtigen bij MKB.
- Grote aantallen aanslagen en grote aantallen bezwaren, verzoeken en beroepen.

Kasstroom VPB

Risicotrend (bijlage 3.1)

- Zowel GO als MKB laten een forse stijging van de kasstroom in 2023 zien ten opzichte van 2022; In totaal is er ruim 9 miljard meer kasopbrengst. Dit is een stijging van 24% bij GO en 22% bij MKB. Vooral te verklaren door winststijgingen in de energiesector.
- Sinds 2022 is de tijdelijke solidariteitsbijdrage fossiele industrie ingevoerd. De Belastingdienst heft de SDB over de overwinst die behaald is door de sterk gestegen brandstofprijzen. De inkomsten (ongeveer € 3 miljard) bevatten niet uitgesproken uitvoerings- of handhavingsrisico's.
- De licht dalende trend van aantallen positieve correcties zet zich in 2023 door voor zowel GO, MKB kent een lichte verbetering. Het bedrag aan correcties is in omvang gedaald van 1,8 miljard naar 1,2 miljard.
- De aantallen aanslagen en bezwaren bij MKB en GO zijn licht afgenomen, maar blijven onverminderd hoog.
- De vorderingenstand is toegenomen van 15 miljard eind 2022 naar 17 miljard eind 2023. De herstart van de invordering is zichtbaar in de toename van het aantal aanmaningen, aantal beslagopdrachten en het aantal dwangbevelen. Daarnaast is ook het aantal betalingsregelingen toegenomen. Deze aantallen zitten nog niet op het niveau van voor COVID-19 (zie ook par 3.2).

Handvatten

- Complexiteit wetgeving/aangifte reduceren (o.a.: cumulatie van wetgeving, samenloop internationaal, deelnemingsvrijstelling, transferpricing, reorganisatie, internationale voorkomingsproblematiek, rekening courant verhoudingen).
- Meer focus op ‘compliance by design’, onder andere verkennen van mogelijkheden voor een automatisch gegenereerde aangifte voor ondernemers.

4.2 Bedrijven Omzetbelasting

De omzetbelasting kent op concernniveau, voor grote ondernemingen én MKB een hoog handhavingsrisico en een hoog uitvoeringsrisico. Er zijn geen wijzigingen in de score van het handhavingsrisico en het uitvoeringsrisico ten opzichte van vorig jaar.

Factoren die leiden tot een **hoog handhavingsrisico**:

- Hoge complexiteit van wet- en regelgeving (complexiteit bij bijzondere regelgeving, vanuit de EU fundamentele modernisering bezig).
- Hoge risico's verbonden aan klantkenmerken (met name bij kleine en micro - ondernemers).
- Hoge mate van internationale problematiek (meer grensoverschrijdende activiteiten, activiteiten die via het internet lopen (e-commerce, betaling in virtuele valuta).
- Omvangrijke negatieve geldstroom.
- Hoge risico's in de kwaliteit van automatisering (geen compliance by design, veel handmatige processen, met name voor startende ondernemers, systeem kan geen wijzigingen meer aan).

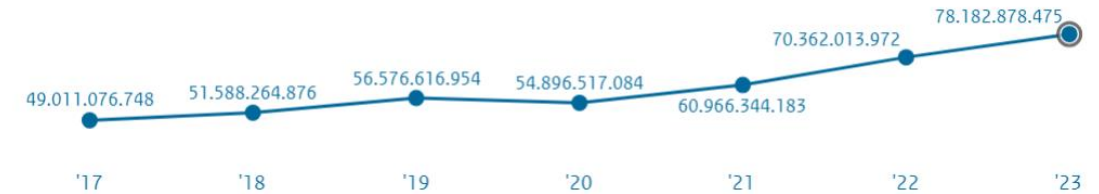
Specifiek voor MKB geldt:

- Toenemend aantal kleine en micro-ondernemingen.
- Onbekende belastingplicht: burgers die door bepaalde activiteiten als btw-ondernemer kwalificeren, terwijl ze zich daar zelf niet van bewust zijn.

Factoren die leiden tot een **hoog uitvoeringsrisico**:

- Grote aantallen belastingplichtigen, aangiften en aanslagen.
- Grote aantallen bezwaren, verzoeken en beroepen.
- Groot aantal correcties.
- Grote aantallen dwanginvorderingen (na afname in 2021 ten gevolg van uitstelmaatregelen COVID-19 weer sprake van toename sinds 2022).
- Verouderde automatisering.

Kasstroom OB

Risicotrend (bijlage 3.2)

- Groei van MKB blijft doorzetten, zowel in aantal belastingplichtigen en aantal aangiften.
- De aantallen correcties en het bedrag van de correcties zijn bij MKB al twee jaar stijgende. Bij GO vallen de negatieve correcties op, omdat er sprake lijkt te zijn van (enkele) grote outliers. Het totaalbedrag van de correcties bij GO is stabiel (en positief).
- Zichtbaar is ook de herstart van de invordering na 2021. Zowel in 2022 als in 2023 komt dit terug in de toename van het aantal aanmaningen, aantal beslagopdrachten en het aantal dwangbevelen. Daarnaast is ook het aantal betalingsregelingen toegenomen.

Handvatten

OB algemeen:

- Momenteel onderhandelen de lidstaten over voorstellen van de Europese Commissie inzake het VAT in the Digital Age (ViDA) pakket. De voorstellen bevatten wetgeving voor de nieuwe economie, o.a. ook e-invoicing en digitale rapportage voor grensoverschrijdende transacties binnen de EU. Als het pakket wordt aangenomen, zal Nederland overgaan tot implementatie in de nationale wetgeving.
- Automatisering ontwikkelen => mitigeren uitvoeringsrisico's en preventief ondervangen risico's in de aangifte (automatisch gegenereerde aangifte voor ondernemers).

Startende ondernemers:

- Actief wijzen op aangifteplicht (ook als er geen omzet is) en mogelijkheden KOR.
- Stroomlijnen communicatie, bijvoorbeeld aantal brieven beperken.

4.3 Burgers - bedrijven

Inkomensheffing

De inkomensheffing kent voor de gehele populatie een hoog handhavingsrisico en een hoog uitvoeringsrisico. Er zijn geen wijzigingen in de risicobepaling t.o.v. vorig jaar.

Factoren die leiden tot een **hoog handhavingsrisico**:

- Hoge complexiteit van wet- en regelgeving (jaarlijks veel wijzigingen en overgangsrecht, inclusief box 3-problematiek).
- Complexe heffingssystematiek (o.a. voor startende, stakende en kleine ondernemers *en* door gebruik van op- en afbouw heffingskortingen).
- Een omvangrijke negatieve geldstroom.

Specifiek voor GO geldt:

- Groep zeer vermogende personen maakt qua belastingopbrengsten een substantieel deel uit van de doelgroep particulieren (constructiegevoelig).

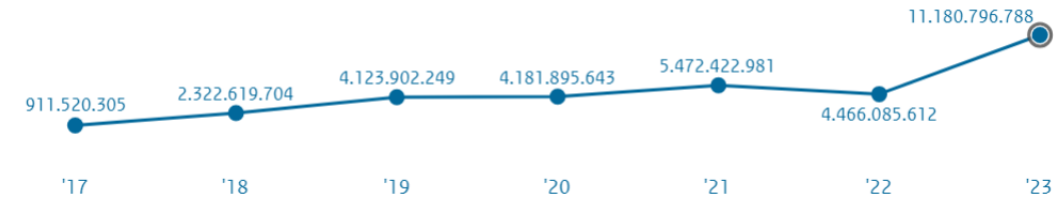
Specifiek voor MKB geldt:

- Directeur-groootaandeelhouder (digra) problematiek (geldt ook voor een deel van GO).
- Groei aandeel micro-ondernemingen (beperkte mate interne beheersing, onduidelijkheid bronbeoordeling en veel transacties met consumenten, maar ook box 3-constructies).

Factoren die leiden tot een **hoog uitvoeringsrisico**:

- Grote aantallen belastingplichtigen, aangiften, aanslagen en correcties.
- Grote aantallen bezwaren, verzoeken en beroepen (o.a. vanwege rechtsherstel box 3).
- De applicatie die het aangifteproces (ABS) ondersteunt is gebouwd in Cool:gen. De stapsgewijze vernieuwing van het systeem heeft vertraging opgelopen door herstel box 3.

Kasstroom IH

Risicotrend (bijlage 3.3)

- De grote stijging van de totale kasstroom is zichtbaar in alle doelgroepen. Een mogelijke oorzaak ligt in uitgestelde box 3-aanslagen uit 2022 die in 2023 zijn opgelegd en de stijging van de lonen.
- De negatieve geldstroom is nagenoeg gelijk aan voorgaande jaren.
- De correcties zijn in aantallen gedaald (-13%). Bij de negatieve correcties is een grote toename te zien, die het gevolg is van enkele grote negatieve correcties (in alle doelgroepen).
- De invordering nadert weer het niveau van voor de coronacrisis.
- Aantal dwanginvordering MKB stijgt ook in 2023 t.o.v. 2022 (32%), alsook omvang dwanginvordering (22%). De risicoscore daalt echter. Dit komt omdat het risico van de omvang dwanginvordering uitgedrukt wordt als het percentage dwanginvordering t.o.v. de kasstroom. Omdat de kasstroom zo sterk gestegen is daalt de risicoscore.

Handvatten

- Complexiteit van wetgeving/aangifte reduceren (o.a. aftrekposten, onderscheid ondernemer en resultaat overige werkzaamheden (ROW), bedrijfsopvolgingsregeling (BOR), eigenwoningrente, specifieke zorgkosten, op- en afbouw heffingskortingen).
- Reduceer het aantal in belastingplicht actief betrokken aangevers, met name ten aanzien van kleine ondernemingen en box 3.
- Aandacht voor automatisering in de uitvoering (verder uitbreiden van de vooraf ingevulde aangifte (VIA), hier is aangepaste wetgeving voor nodig). De VIA heeft nu via de ontwikkellijnen van Dienstverlening 2.0 de aandacht.
- Algemeen: Continueren (doelgroep gerichte) (massa)communicatie c.q. voorlichting voor burgers/bedrijven, contact met fiscale dienstverleners.

4.4 Burgers - bedrijven

Schenk- en erfbelasting

De schenk- en erfbelasting kent bij alle doelgroepen een **hoog handhavingsrisico** en een **hoog uitvoeringsrisico**. De schenk- en erfbelasting is nieuw in deze categorie.

Schenk- en erfbelasting

- Het uitvoeringsrisico voor de schenk- en erfbelasting is over de jaren 2019 t/m 2023 overall nagenoeg gelijk gebleven.
- Omdat er bij de schenkbelasting geen sprake is van een risicovolle negatieve geldstroom, is het handhavingsrisico op de negatieve geldstroom ‘nagenoeg nihil’.
- De kasstroom bij de erfbelasting blijft stijgen, na een stijging van 14% in 2022 volgt in 2023 een stijging van nogmaals 19%. Meer ouderen met eigen woningbezit overlijden en er is sprake van gestegen WOZ-waarden.
- Ook de kasstroom bij de schenkbelasting vertoont een grote stijging van 41% ten opzichte van het jaar ervoor. Hoewel de stijging bij alle doelgroepen zichtbaar is, komt deze ook mede door het overlijden van een bovengemiddeld vermogende ondernemer.

De **hoogrisico**-inschatting voor schenk- en erfbelasting is ingegeven door:

- Een hoge complexiteit van wet- en regelgeving bij de erfbelasting.
- Complexe heffingssystematiek (voor burgers is het vaak een incidentele aangifte, tijdrovend in de uitvoering is de toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) in zowel schenk- als erfbelasting en de afwikkeling van nalatenschappen van ondernemers is vaak complex).

- *Vervolg schenk- en erfbelasting* -

- Hoge risico's verbonden aan klantkenmerken. De kennis over en het draagvlak voor schenkbelasting is erg laag. Daarbij heeft de Belastingdienst bij de schenkbelasting geen goed zicht op wie aangifte zou moeten doen vanwege het ontbreken van contra-informatie.
- De automatisering is relatief modern maar rigide: veel handmatige werkzaamheden blijven noodzakelijk en contra-informatie ontbreekt.

Handvatten

- Wetgevingswensen indienen bij het Wetgevingsloket die de burger en de uitvoering helpen in het verbeteren van de uitvoerbaarheid van de Successiewet (bijvoorbeeld art. 12 SW, de samenloop van schenk- en erfbelasting, maar ook het verlengen van de termijn voor belastingrente in erfbelasting).
- Doorontwikkeling van de functionaliteiten binnen de automatisering is noodzakelijk om te komen tot het vaker geautomatiseerd kunnen opleggen van aanslagen.
- Meer geautomatiseerde ondersteuning bij het invullen van de aangifte (vereenvoudiging van de aangifte schenkbelasting en op termijn naar een vooraf ingevulde aangifte erfbelasting).
- Belastingplichtigen attenderen dat er wellicht sprake is van een schenking.
- Structureel inzicht nodig in non-compliance om de handhaving vorm en inhoud te kunnen geven (de handhavingsplannen en de periodieke steekproef erfbelasting vergroten dit inzicht).

5. Toelichting overige uitvoerings- en handhavingsrisico's

De doelgroep/belastingmiddelen met alleen een hoog handhavings- of een hoog uitvoeringsrisico komen in par 5.1 en 5.2 aan bod. In par 5.3 komen enkele aandachtspunten voor de resterende doelgroepen/middelen aan bod.

De compliance map 2024 laat zien dat de BPM, de dividendbelasting en de overdrachtsbelasting een relatief **hoog handhavingsrisico** kennen (par 5.1). De motorrijtuigenbelasting en loonheffingen daarentegen kennen een relatief **hoog uitvoeringsrisico** (par 5.2).

De energiebelasting en de assurantiebelasting kennen een relatief **laag handhavings- en uitvoeringsrisico** (par 5.3).

Zie [bijlage 3](#) voor de inschatting van de verschillende kwalitatieve en kwantitatieve criteria die ten grondslag liggen aan de risico-inschatting van de verschillende belastingmiddelen.

Zie [bijlage 4](#) voor een overzicht van de handvatten.

5.1 BPM, dividendbelasting en overdrachtsbelasting (1)

De compliance map 2024 laat zien dat de BPM, de dividendbelasting en de overdrachtsbelasting een relatief **hoog handhavingsrisico** kennen.

BPM

- De netto kasstroom van de BPM laat een geringe stijging zien in 2023 t.o.v. 2022. De negatieve kasstroom stijgt als gevolg van een toename in de export van auto's en de daarmee samenhangende BPM-teruggave. Het handhavingsrisico en uitvoeringsrisico zijn onverminderd hoog. Dit wordt onderschreven door de experts die een toename van de non-compliance constateren en aangeven dat er sprake is van een aanzienlijk nalevingstekort.

Het relatief **hoog handhavingsrisico** is voor de BPM met name ingegeven door:

- Hoge operationele complexiteit van wetgeving (slecht gestructureerd, spanning tussen de nationale versus Europese wetgeving). Dit speelt met name bij de parallel import van gebruikte auto's (waardebepaling in samenhang de aard van de BPM (tijdstipbelasting).
- Klantkenmerken: onder andere een groot deel van de teruggavestroom alsmede de parallelimport vindt plaats via kleinere MKB ondernemingen en particulieren. Veel grote ondernemingen lijken gebruik te maken van (kleinere) MKB ondernemingen voor de inkoop en de aangifte BPM (uitsluitend met taxatierapport) van 'jong' gebruikte voertuigen.

- *Vervolg BPM* -

- Bij import bestaat een risico op te lage schatting van de waarde van de auto. Aan het beroep van taxateur en aan brancheorganisaties worden geen (wettelijke) eisen gesteld, wat niet-naleving in de hand kan werken.
- Internationale problematiek (parallelimport en teruggaaf bij export).
- Kwaliteit automatisering t.a.v. de handhaving is laag vanwege onder andere beperkte selectiemogelijkheden. Dit hangt samen met de kwaliteit van automatisering ten aanzien van de uitvoering: een groot deel van het BPM proces gebeurt nog op papier. Het proces is slechts beperkt gedigitaliseerd.
- Veel bezwaar (tegen eigen aangifte) en beroep met het oog op een lagere waardeschatting. Een beperkt aantal no cure no pay gemachtigden procedeert met name voor het binnenhalen van proceskostenvergoedingen tot aan de Hoge Raad. M.i.v. 1 januari 2024 geldt de Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en BPM als reactie hierop.

Handvatten

- Aanpassing BPM wetgeving bij invoer (taxatie, controle Rijksdienst Wegverkeer (RDW), belastbaar moment) en regelgeving rond waardebepaling in het algemeen. In verband met Europese regelgeving is aanpassing van wetgeving in Nederland overigens lastig.
- Wettelijke regels om eisen te stellen aan taxateurs en brancheverenigingen, zowel qua kennisniveau als kwaliteit taxaties.
- Digitalisering aangifteproces.
- Invulling van de handhaving door middel van toezicht bij de binnenkomst van de aangifte BPM (vóór afgifte kenteken).

5.1 BPM, dividendbelasting en overdrachtsbelasting (2)

De compliance map 2024 laat zien dat de BPM, de dividendbelasting en de overdrachtsbelasting een relatief **hoog handhavingsrisico** kennen.

Voor de dividendbelasting is het handhavingsrisico vrijwel gelijk gebleven, maar het uitvoeringsrisico is licht gestegen naar gemiddeld.

Dividendbelasting

- Het aantal belastingplichtigen en het aantal correcties is gestegen t.o.v. vorig jaar. Dit zorgt bij de dividendbelasting voor een iets hoger uitvoeringsrisico.
- De kasstroom van de dividendbelasting laat een aanzienlijke stijging zien t.o.v. vorig jaar. De aantallen aangiften en aanslagen zijn aanzienlijk toegenomen ten opzichte van 2022.
- De hogere kasstroom is enerzijds een gevolg van “inhaaleffect” voor corona-jaren en anderzijds een toegenomen aantal uitkeringen eind 2023 in verband met tariefswijzigingen voor inkomsten uit een aanmerkelijk belang in 2024.

Het relatief **hoog handhavingsrisico** is met name ingegeven door:

- Wijzigingen in wet-/regelgeving op grond van internationale ontwikkelingen.
- Een omvangrijke negatieve kasstroom.
- Internationale problematiek, constructies (zoals dividendstripping), bezwaren van buitenlandse financiële instellingen (verzoeken teruggaaf dividendbelasting).
- Geen goede geautomatiseerde systeemcontrole op de betaling van binnenlandse teruggaven.
- Beperkte geautomatiseerde ondersteuning aan de uitvoerings- en handhavingskant.

-Vervolg dividendbelasting -

Handvatten

- Verkennen mogelijkheden tot aanpassing van wetgeving, specifiek bij dividendstripping en EU recht bij teruggaafverzoeken. De Wet overige fiscale maatregelen 2024 (Wet OFM 2024) bevat maatregelen die dividendstripping moeten tegengaan; de maatregelen volgen op een consultatieronde die al eind 2021/begin 2022 heeft plaatsgevonden.
- Digitalisering dividendbelastingssysteem. Het nieuwe Dividend Uitvoeringssysteem (DUS) in productie gegaan. Hiermee is de automatisering van de dividendbelasting losgekoppeld van de vennootschapsbelasting. Vanaf 2024 is er sprake van verdere digitalisering van het aangifteproces dividendbelasting.

5.1 BPM, dividendbelasting en overdrachtsbelasting (3)

Overdrachtsbelasting

- De positieve kasstroom daalt in 2023 met 19% t.o.v. 2022. en daarnaast stijgt de negatieve kasstroom.
- Vanaf 2020 neemt het aantal vorderingen en het bedrag aan vorderingen toe. Er is nog geen duidelijk verklaring voor deze stijging.
- Vanaf 2020 daalt het aantal ingediende aangiften overdrachtsbelasting. Opgemerkt moet worden dat vanaf 2022 het verplicht is om ook in het geval sprake is van een vrijstelling aangifte overdrachtsbelasting te doen.
- Op basis van externe bronnen: daling van de gemiddelde woningwaarde in 2023, beperkt aanbod, daling van het aantal transportakten bij de notaris.

Het relatief hoog handhavingsrisico is voor de overdrachtsbelasting met name ingegeven door:

- De kwaliteit van automatisering (gefragmenteerd, niet ondersteunend aan compliance).
- De risico's verbonden aan klantkenmerken.

Handvatten

- Complexiteit en aantal vrijstellingen in de wetgeving terugbrengen (met name in de ondernemingsfaciliteiten).
- Investeren in automatisering, datahuishouding en selectiemogelijkheden.
- Digitaliseren van de papieren aangifte (bij economische eigendomsverkrijging en verkrijging van fictief onroerende zaken).
- Onderzoeken welke verklaringen er zijn voor de stijging van (zowel het aantal als het bedrag van) de vorderingen.

N.B. In 2023 is het algemeen tarief overdrachtsbelasting van 8 naar 10,4% gestegen, wat zowel eind 2022 als begin 2023 kan hebben geleid tot verschuivingen in de transacties. Daarnaast is de woningwaardegrens voor toepassing van de startersvrijstelling verhoogd naar €440.000 terwijl de gemiddelde woningwaarde daalde in 2023.

5.2 Motorrijtuigenbelasting en loonheffing

De compliance map 2024 laat zien dat de motorrijtuigenbelasting en de loonheffing een relatief **hoog uitvoeringsrisico** kennen.

Motorrijtuigenbelasting

- De kasstroom motorrijtuigenbelasting laat een hele lichte stijging zien t.o.v. vorig jaar.
- Er is slechts een inhoudelijke wijzigingen in de risicoduiding motorrijtuigenbelasting t.o.v. vorig jaar, voor zowel handhaving als uitvoeringsrisico is de risicoscore licht gestegen op dwanginvordering.

Het relatief **hoog uitvoeringsrisico** is voor de motorrijtuigenbelasting met name ingegeven door:

- Groot aantal belastingplichtigen en aanslagen.
- Wijzigingen in wetgeving vereisen een wendbaardere automatisering dan nu aanwezig, vernieuwing van het systeem is in 2023 voor een deel van de motorrijtuigen ingevoerd.

Handvatten

- Aanpassing regelgeving rond boetebeleid en naheffingstermijnen; medio 2023 is de betalingsverzuim boete verlaagd van maximaal 100 naar 50 procent van de nageheven motorrijtuigenbelasting.
- Bepalingen rond bijzondere regelingen (bijvoorbeeld schorsing).
- Aanpassing automatisering (traject loopt).

Loonheffing

Er zijn op concernniveau geen wijzigingen in de risicoduiding t.o.v. vorig jaar voor de loonheffing. Het uitvoeringsrisico bij de doelgroep GO stijgt, omdat er sprake is van een stijging in het aantal vorderingen in fase dwanginvordering.

Het **hoge uitvoeringsrisico** is voor de loonheffing met name ingegeven door:

- Groot aantal aangiften, bezwaren, beroepen en verzoeken.
- Qua automatisering wordt het uitvoeringsproces van de loonheffing momenteel voldoende ondersteund. De veroudering van het IT landschap/technische schuld vraagt nog steeds aandacht. Zo zorgt de vervanging van Cool:Gen voor oplopende druk op de moderniseringsopdracht.
- De kasstroom loonheffing blijft stijgen t.o.v. vorige jaren (bijna 8% in 2023).
- Daar waar het correctiebedrag vorig jaar sterk daalde, is het dit jaar weer met bijna 44% toegenomen.
- Het aantal naheffingsaanslagen zonder boete daalt fors t.o.v. vorig jaar.

Handvatten

- Aanpassing van de wet Deregulering arbeidsrelaties (DBA) en bepalingen rond gebruikelijk loon.
- Aandacht nodig voor de wettelijke definities op het gebied van de werkkostenregeling en premieheffing.
- Aanpassing automatisering (traject loopt).

5.3 Assurantiebelasting & Energiebelasting

Energiebelasting

- Na de halvering van de kasstroom vorig jaar, is er dit jaar een toename (18%).
- Vorig jaar is de negatieve kasstroom bij de energiebelasting bijna vertienvoudigd. Dit jaar blijft de negatieve kasstroom ongeveer op dit zelfde hoge niveau.
- Het aantal aanmaningen en dwangbevelen is weer op het niveau van voor COVID-19.

Het handhavingsrisico bij de energiebelasting is **gemiddeld**. De wetgeving is complexer geworden en ontwikkelingen gaan sneller dan wetgeving en besluitvorming bij kunnen houden. Er is weinig sprake van automatisering, maar de energiebelasting raakt weinig belastingplichtigen (exclusief de teruggaafregelingen). Wel is er een toename van microleveranciers.

Handvatten

- Wetgeving aanpassen aan nieuwe initiatieven.
- Aangifte energiebelasting digitaliseren.

Assurantiebelasting

- De kasstroom van de assurantiebelasting vertoont net als in voorgaande jaren een lichte stijging t.o.v. vorig jaar.
- Er zijn dit jaar geen wijzigingen aangebracht in de risicoscore.

Handvatten:

- Aandacht voor vrijstelling exportkredietverzekeringen & vrijstelling transportverzekeringen.
- Internationale problematiek opnemen in behandelaanpak.
- Aandacht voor doelgroep “in house” verzekeraars.

Bijlage 1. Criteria uitvoerings- en handhavingsrisico

Factoren Uitvoeringsrisico			
1.	Wetgeving	Aantal belastingplichtigen per belastingmiddel	Kwantitatief
2.	Wetgeving	Aantal aangiften per belastingmiddel	Kwantitatief
3.	Wetgeving	Aantal aanslagen per belastingmiddel	Kwantitatief
4.	Wetgeving	Onderscheid aangiftebelasting versus aanslagbelasting	Kwalitatief
5.	Organisatie	Aantal bezwaren, beroepen en verzoeken per belastingmiddel	Kwantitatief
6.	Organisatie	Aantal vorderingen in dwanginvordering per belastingmiddel	Kwantitatief
7.	Organisatie	Aantal correcties per belastingmiddel	Kwantitatief
8.	Organisatie	Risico t.z.v. kwaliteit van automatisering (uitvoeringsprocessen)	Kwalitatief
*	Default	Mate van incidentgevoeligheid en 'damage'	Kwantitatief/ kwalitatief

Factoren Handhavingsrisico			
1.	Wetgeving	(Inherente) Complexiteit van wet- en regelgeving	Kwalitatief
2.	Wetgeving	Risico inzake heffingssysteematiek belastingwet (operationele complexiteit)	Kwalitatief
3.	Wetgeving	Mate waarin negatieve geldstroom voorkomt	Kwantitatief
4.	Wetgeving	Risico verbonden aan klantkenmerken	Kwalitatief
5.	Organisatie	Internationaal	Kwalitatief
6.	Organisatie	Omvang dwanginvordering (vanaf status aanmaning)	Kwantitatief
7.	Organisatie	Risico inzake kwaliteit van automatisering (handhaving)	Kwalitatief
*	Default	Geschatte omvang niet-naleving	Kwantitatief/ kwalitatief

* Default= de referentiefactor die wordt gebruikt als marginale toets voor de inschatting van het uitvoerings- en handhavingsrisico

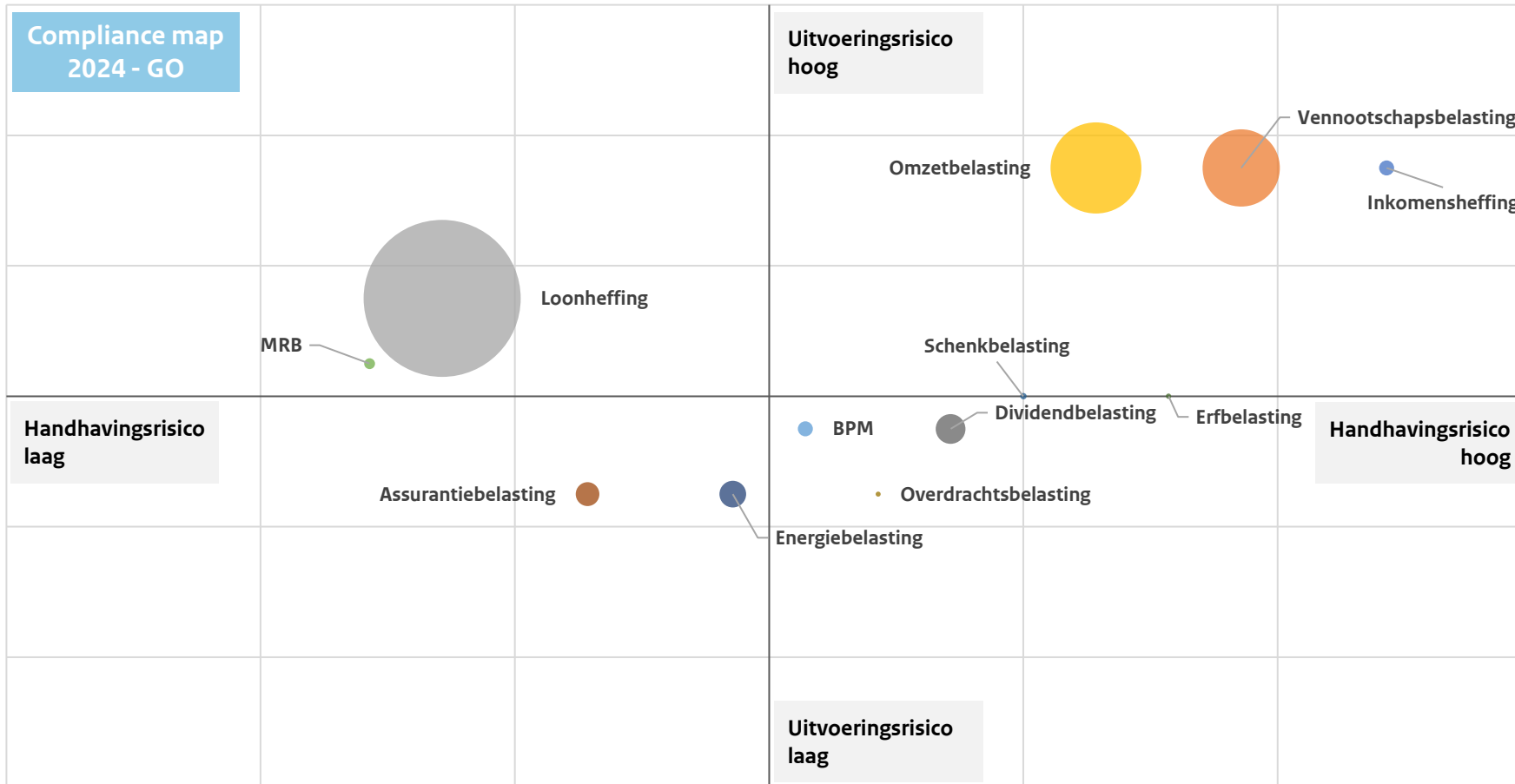
Bijlage 2. Compliance map per doelgroep

Van de compliance map 2024 is een uitsplitsing gemaakt naar de doelgroepen grote ondernemingen, MKB en particulieren. Ook hier zijn de belastingopbrengsten 2023 per middel toegevoegd.

Bijlage 2.1.a Compliance map GO

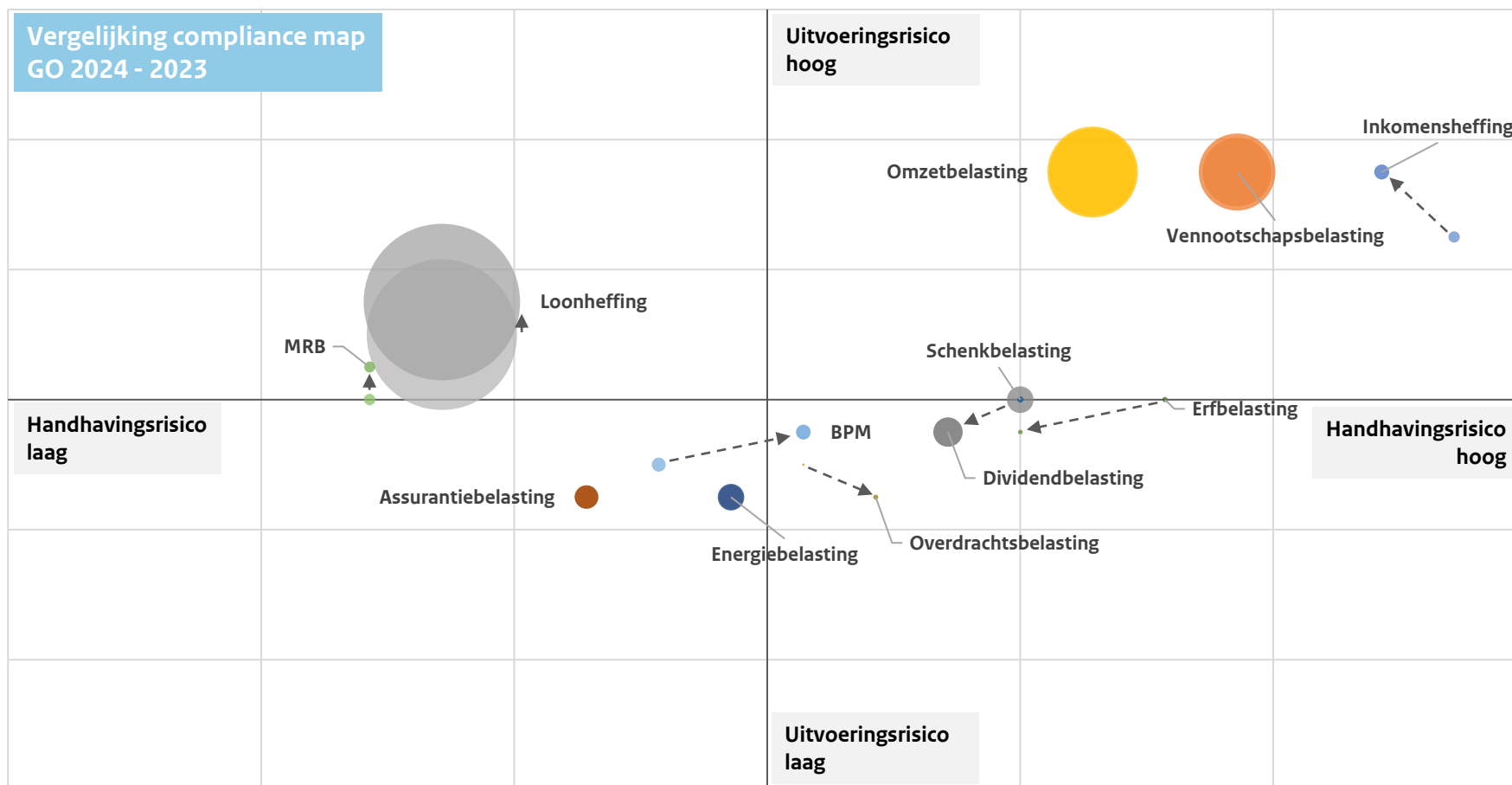

Belastingmiddel	Kasstroom (x 1 mln)
Inkomensheffing	€ 1.232
Vennootschapsbelasting	€ 32.214
Loonheffingen	€ 133.523
Omzetbelasting	€ 45.002
BPM	€ 1.198
Motorrijtuigenbelasting	€ 659
Energiebelasting	€ 3.855
Assurantiebelasting	€ 3.057
Dividendbelasting	€ 4.792
Overdrachtsbelasting	€ 136
Schenkbelasting	€ 222
Erfbelasting	€ 150

Bron: Belastingdienst/CD Df&A incassodata

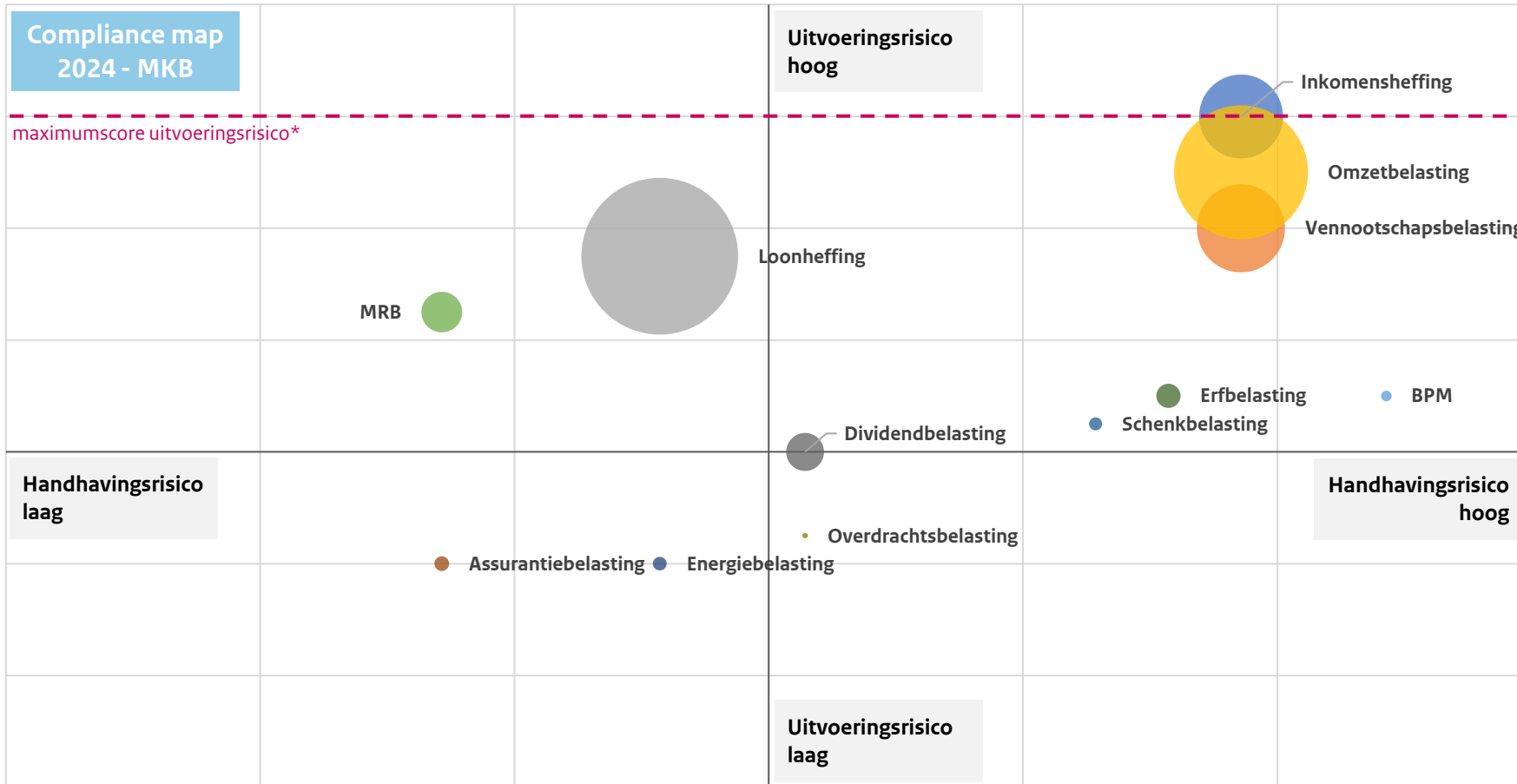

Bijlage 2.1.b Vergelijking compliance map GO

Bijlage 2.2.a Compliance map MKB

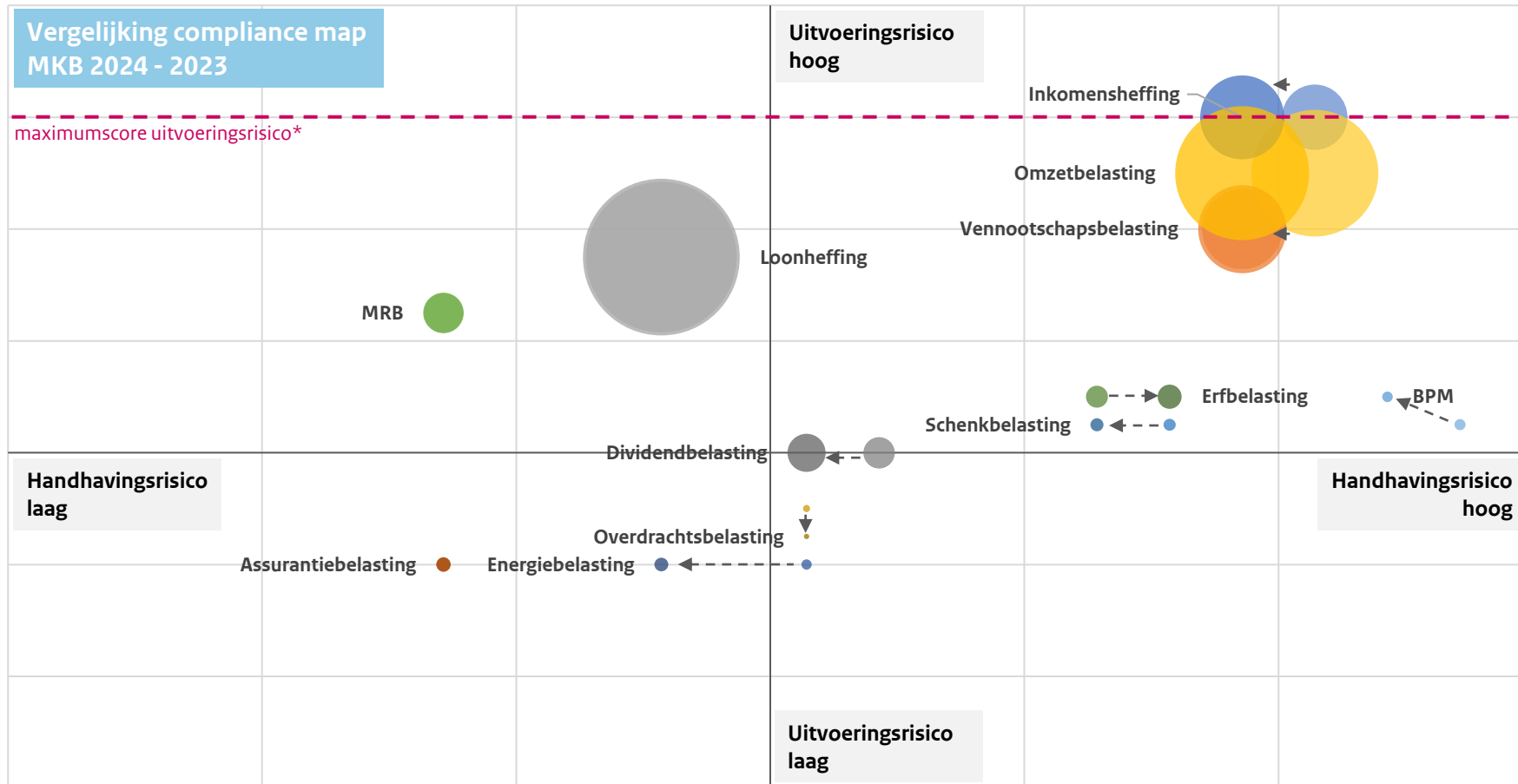
Belastingmiddel	Kasstroom (x 1 mln.)
Inkomensheffing	€ 13.914
Venootschapsbelasting	€ 15.398
Loonheffingen	€ 48.756
Omzetbelasting	€ 35.485
BPM	€ 220
Motorrijtuigenbelasting	€ 3.279
Energiebelasting	€ 376
Assurantiebelasting	€ 419
Dividendbelasting	€ 2.866
Overdrachtsbelasting	€ 56
Schenkbelasting	€ 336
Erfbelasting	€ 1.156

Bron: Belastingdienst/CD Df&A incassodata

* Voor de leesbaarheid van de grafiek is de verticale as verlengd. Het is echter niet mogelijk voor een belastingmiddel om qua risico boven deze lijn uit te komen.

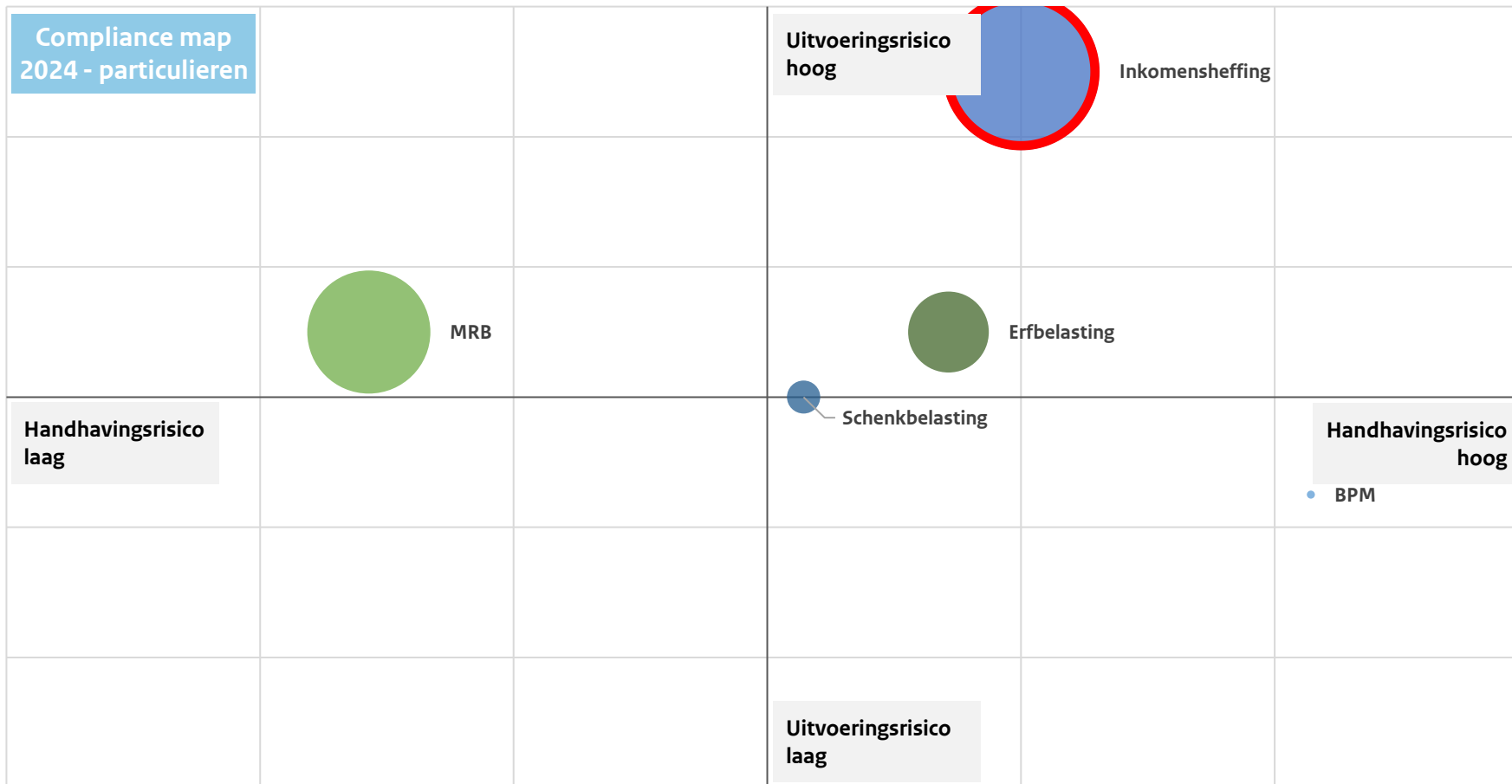
Bijlage 2.2.b Vergelijking compliance map MKB

* Voor de leesbaarheid van de grafiek is de verticale as verlengd. Het is echter niet mogelijk voor een belastingmiddel om qua risico boven deze lijn uit te komen.

Bijlage 2.3.a Compliance map particulieren

Belastingmiddel	Kasstroom (x 1 mln.)
Inkomensheffing	€ 3.990
BPM	€ 11
Motorrijtuigenbelasting	€ 2.468
Schenkbelasting	€ 179
Erfbelasting	€ 1.061

Bron: Belastingdienst/CD Df&A incassodata (rood = negatief)

○ = negatieve kasstroom (omdat de loonheffing een voorheffing is op de inkomstenbelasting).

Bijlage 2.3.b Vergelijking compliance map particulieren

○ = negatieve kasstroom (omdat de loonheffing een voorheffing is op de inkomstenbelasting).

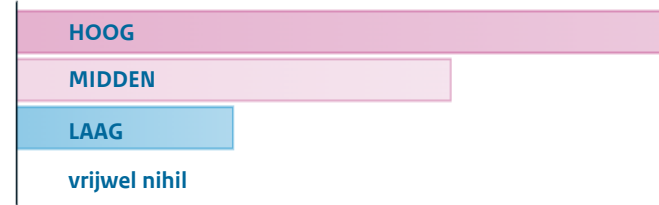
Bijlage 3 Scores criteria

Om het handhavingsrisico en het uitvoeringsrisico meetbaar te maken is in het model van de compliance map onderscheid gemaakt tussen kwantitatieve en kwalitatieve criteria waaraan waarden worden toegekend (bij de inschatting is gekeken naar de kans dat een risico materialiseert en naar de impact van een risico). De kwantitatieve criteria zijn gebaseerd op data uit de Belastingdienstprocessen. De kwalitatieve criteria zijn voornamelijk gebaseerd op expert-inschattingen. De criteria voor het uitvoeringsrisico zijn met name kwantitatief van aard en de criteria voor de inschatting van het handhavingsrisico zijn meestal kwalitatief.

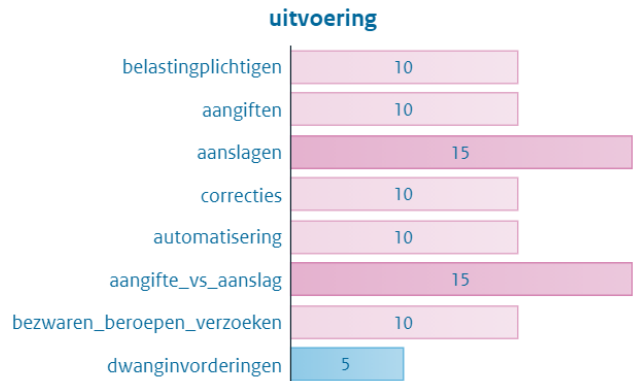
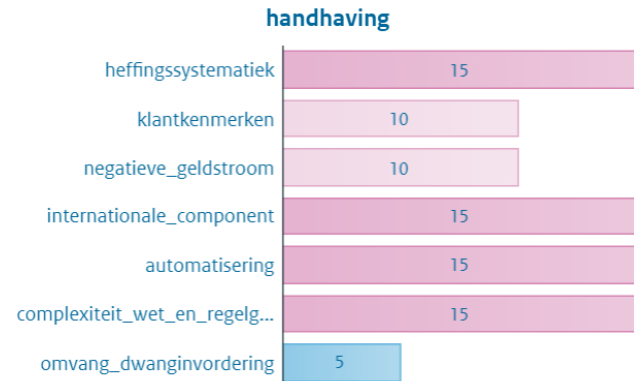
In alle grafieken van bijlage 3 zijn deze criteria geduid als 'risico'. Bijvoorbeeld: 'automatisering' betreft het risico verbonden aan automatisering, 'klantkenmerken' betreft het risico verbonden aan klantkenmerken van de belastingplichtige, 'heffingssystematiek' betreft het risico verbonden aan de heffingssystematiek.

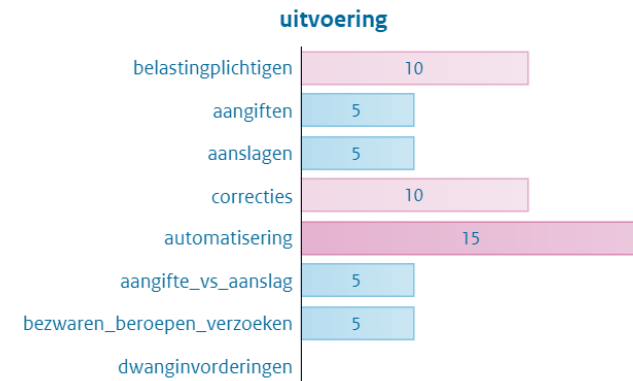
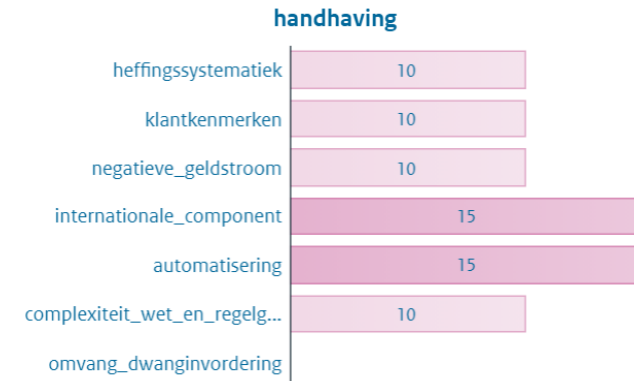
Bijlage 3.1 Scores criteria Vennootschapsbelasting Dividendbelasting

Vennootschapsbelasting

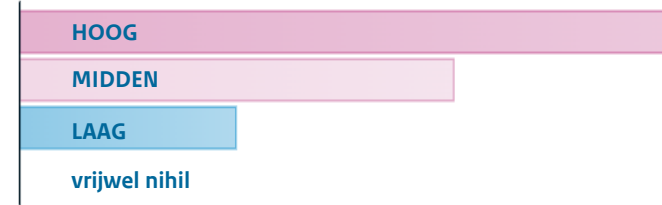
Dividendbelasting

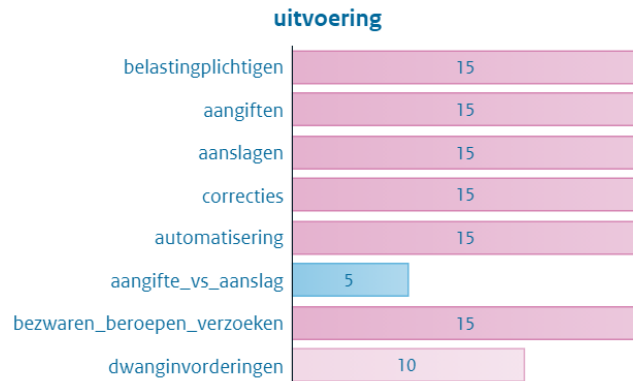
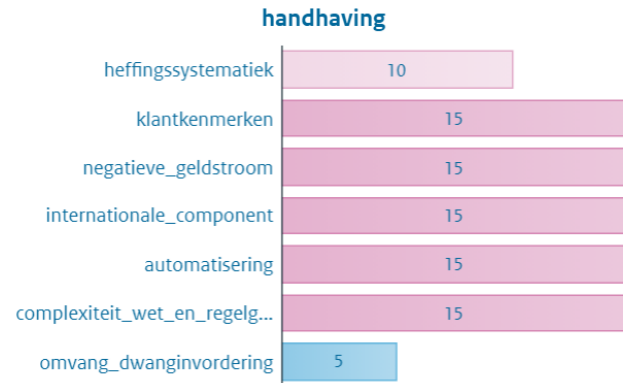

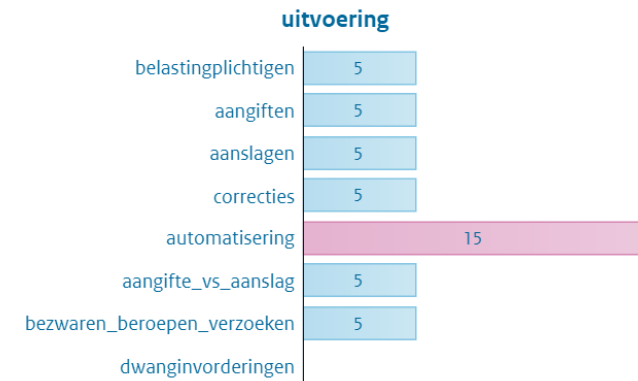
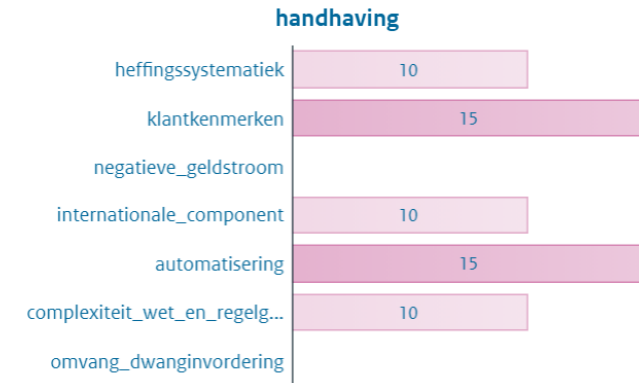
Bijlage 3.2 Scores criteria Omzetbelasting Overdrachtsbelasting

Omzetbelasting

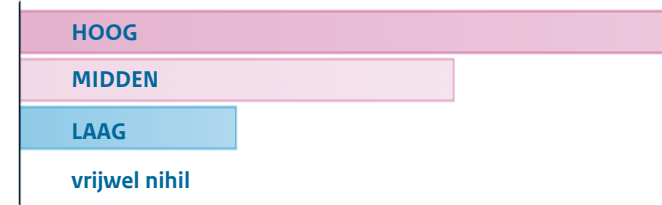

Overdrachtsbelasting

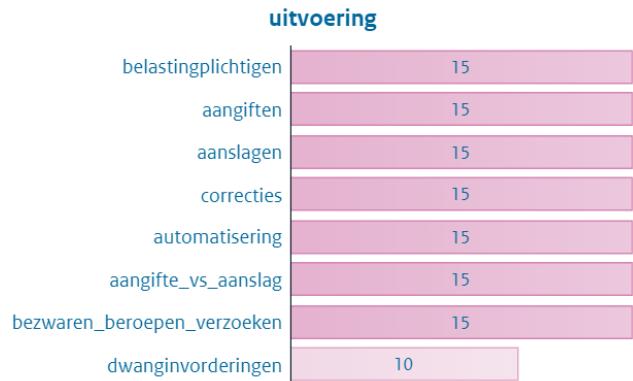
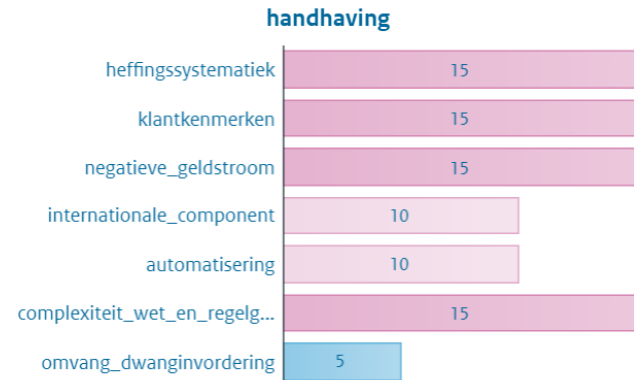

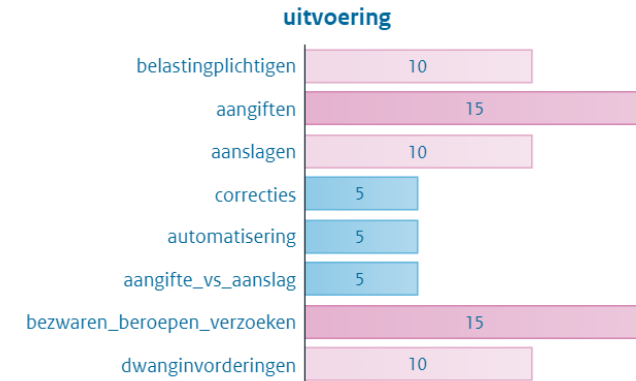
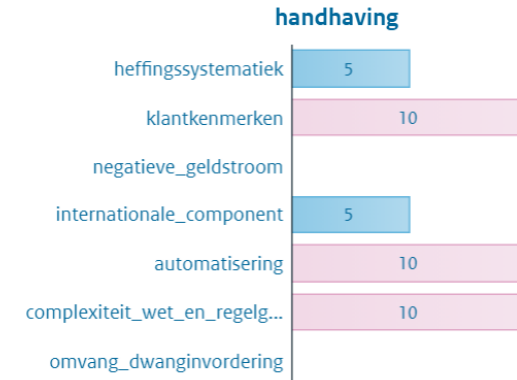
Bijlage 3.3 Scores criteria Inkomensheffing Loonheffing

Inkomensheffing

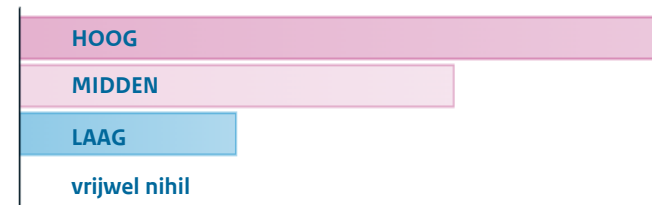

Loonheffing

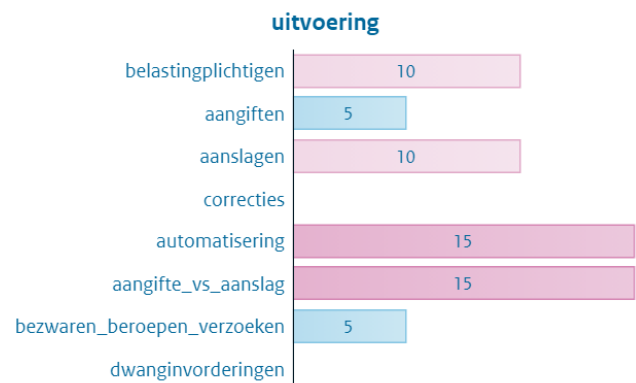
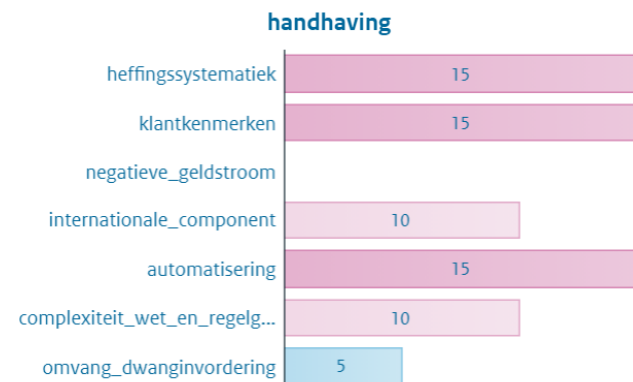

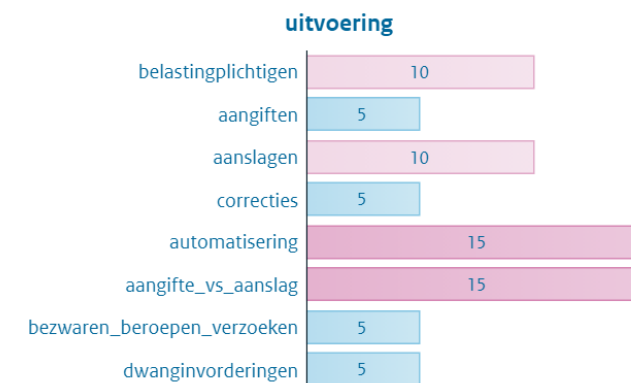
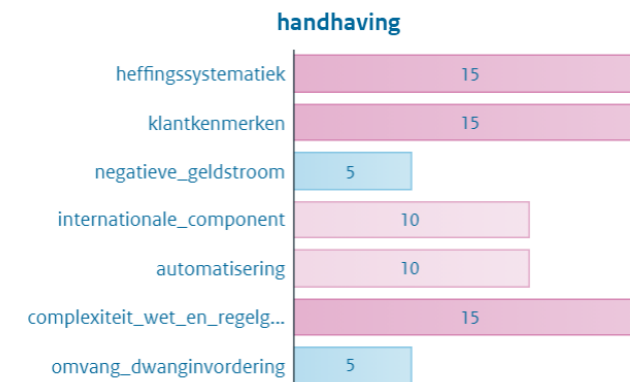
Bijlage 3.4 Scores criteria Schenkbelasting Erfbelasting

Schenkbelasting

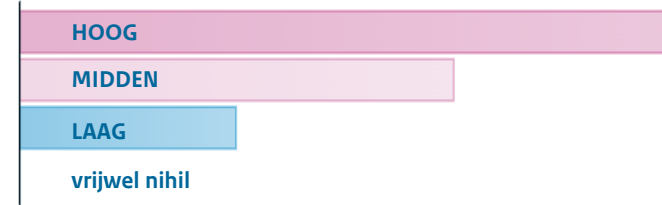

Erfbelasting

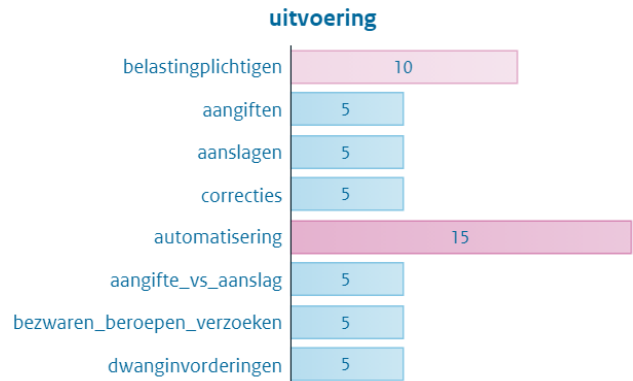
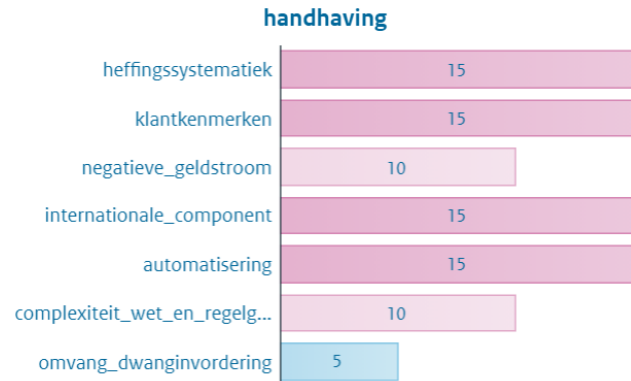

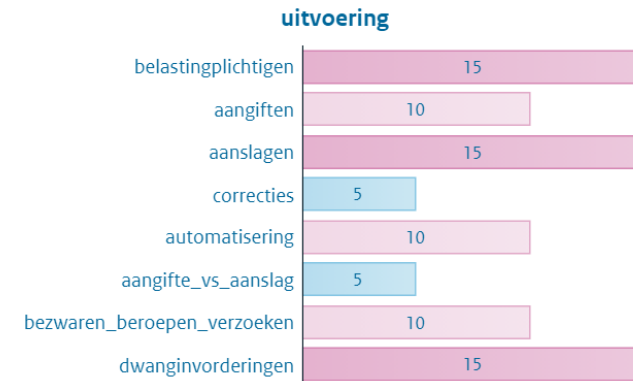
Bijlage 3.5 Scores criteria BPM Motorrijtuigenbelasting

BPM

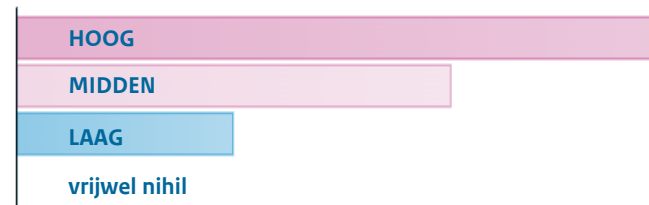

Motorrijtuigenbelasting

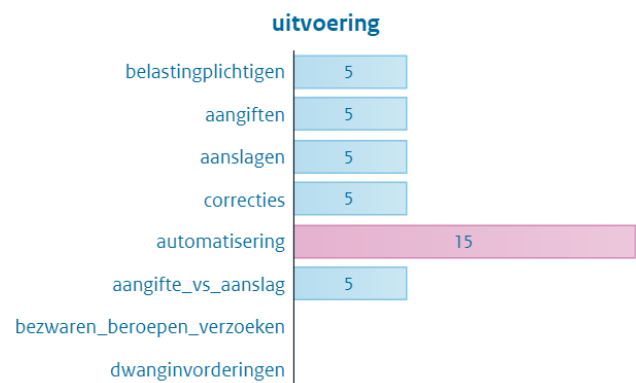
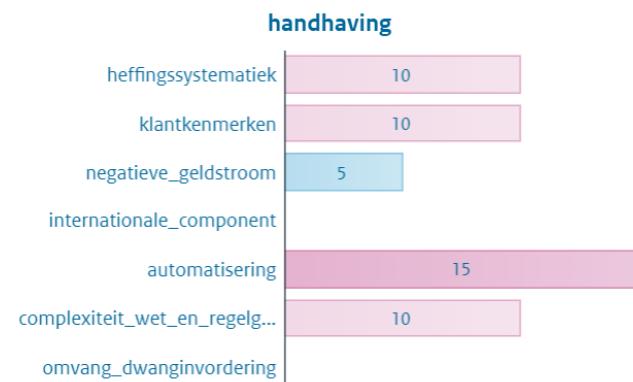

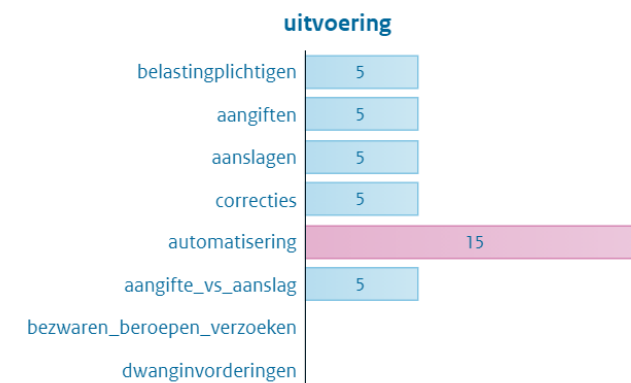
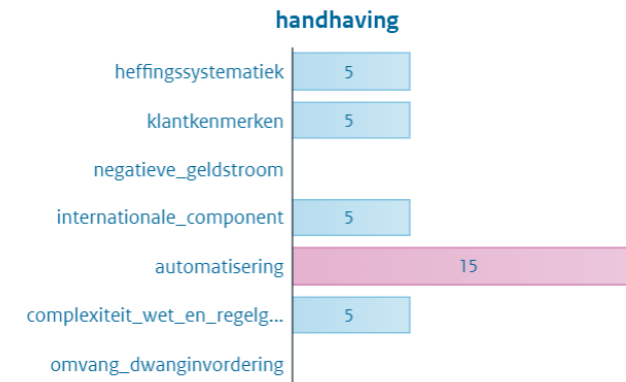
Bijlage 3.6 Scores criteria Energiebelasting Assurantiebelasting

Energiebelasting

Assurantiebelasting

Bijlage 4. Overzicht handvatten (1)

Middel	Omschrijving handvat
Wetgeving	
OB	<ul style="list-style-type: none"> • Momenteel onderhandelen de lidstaten over voorstellen van de Europese Commissie inzake het VAT in the Digital Age (ViDA) pakket. De voorstellen bevatten wetgeving voor de nieuwe economie, o.a. ook e-invoicing en digitale rapportage voor grensoverschrijdende transacties binnen de EU. Als het pakket wordt aangenomen, zal Nederland overgaan tot implementatie in de nationale wetgeving. • Aanpassing wetgeving KOR waaronder vrijstellingen in verschillende branches (o.a. medische sector en sport). • Aanpassen wetgeving op nieuwe economie (onder andere virtuele assets).
IH	<ul style="list-style-type: none"> • Complexiteit van wetgeving/aangifte reduceren (o.a. aftrekposten, onderscheid ondernemer en resultaat overige werkzaamheden (ROW), bedrijfsopvolgingsregeling (BOR), eigenwoningrente, specifieke zorgkosten, op- en afbouw heffingskortingen). • Reduceer het aantal in belastingplicht actief betrokken aangevers, met name ten aanzien van kleine ondernemingen en box 3.
Schenk- en erfbelasting	<ul style="list-style-type: none"> • Wetgevingswensen indienen bij het Wetgevingsloket die de burger en de uitvoering helpen in het verbeteren van de uitvoerbaarheid van de Successiewet (bijvoorbeeld art. 12 SW, de samenloop van schenk- en erfbelasting, maar ook het verlengen van de termijn voor belastingrente in erfbelasting).
BPM	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpassing BPM wetgeving bij invoer (taxatie, controle Rijksdienst Wegverkeer (RDW), belastbaar moment) en regelgeving rond waardebeoordeling in het algemeen. In verband met Europese regelgeving is aanpassing van wetgeving in Nederland overigens lastig. • Wettelijke regels om eisen te stellen aan taxateurs en brancheverenigingen, zowel qua kennisniveau als kwaliteit taxaties.
Dividendbelasting	<ul style="list-style-type: none"> • Verkennen mogelijkheden tot aanpassing van wetgeving, specifiek bij dividendstripping en EU recht bij terugaafverzoeken. De Wet overige fiscale maatregelen 2024 (Wet OFM 2024) bevat maatregelen die dividendstripping moeten tegengaan; de maatregelen volgen op een consultatieronde die al eind 2021/begin 2022 heeft plaatsgevonden.
Overdrachtsbelasting	<ul style="list-style-type: none"> • Complexiteit en aantal vrijstellingen in de wetgeving terugbrengen (met name in de ondernemingsfaciliteiten).
MRB	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpassing regelgeving rond boetebeleid en naheffingstermijnen; medio 2023 is de betalingsverzuim boete verlaagd van maximaal 100 naar 50 procent van de nageheven motorrijtuigenbelasting. • Bepalingen rond bijzondere regelingen (bijvoorbeeld schorsing).

Middel	Omschrijving handvat
Wetgeving (vervolg)	
LH	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpassing van de wet Deregulering arbeidsrelaties (DBA) en bepalingen rond gebruikelijk loon. • Aandacht nodig voor de wettelijke definities op het gebied van de werkkostenregeling en premieheffing.
Energiebelasting	<ul style="list-style-type: none"> • Wetgeving aanpassen aan nieuwe initiatieven.
Assurantiebelasting	<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht voor vrijstelling exportkredietverzekeringen & vrijstelling transportverzekeringen.
VPB	<ul style="list-style-type: none"> • Complexiteit wetgeving/aangifte reduceren (o.a.: cumulatie van wetgeving, samenloop internationaal, deelnemingsvrijstelling, transferpricing, reorganisatie, internationale voorkomingsproblematiek, rekening courant verhoudingen).
Automatisering	
VPB	<ul style="list-style-type: none"> • Meer focus op 'compliance by design', onder andere verkennen van mogelijkheden voor een automatisch gegenereerde aangifte voor ondernemers.
OB	<ul style="list-style-type: none"> • Automatisering ontwikkelen => mitigeren uitvoeringsrisico's en preventief ondervangen risico's in de aangifte (automatisch gegenereerde aangifte voor ondernemers).
IH	<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht voor automatisering in de uitvoering (verder uitbreiden van de voorgevulde aangifte (VIA), hier is aangepaste wetgeving voor nodig). De VIA heeft nu via de ontwikkellijnen van Dienstverlening 2.0 de aandacht.
Schenk- en erfbelasting	<ul style="list-style-type: none"> • Doorontwikkeling van de functionaliteiten binnen de automatisering is noodzakelijk om te komen tot het vaker geautomatiseerd kunnen opleggen van aanslagen. • Meer geautomatiseerde ondersteuning bij het invullen van de aangifte (vereenvoudiging van de aangifte schenkbelasting en op termijn naar een vooraf ingevulde aangifte erfbelasting).
BPM	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalisering aangifteproces.
Dividendbelasting	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalisering dividendbelastingstelsel. Het nieuwe Dividend Uitvoeringssysteem (DUS) in productie gegaan. Hiermee is de automatisering van de dividendbelasting losgekoppeld van de vennootschapsbelasting. Vanaf 2024 is er sprake van verdere digitalisering van het aangifteproces dividendbelasting.
Overdrachtsbelasting	<ul style="list-style-type: none"> • Investeren in automatisering, datahuishouding en selectiemogelijkheden. • Digitaliseren van de papieren aangifte (bij economische eigendomsvererving en verkrijging van fictief onroerende zaken).
MRB	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpassing automatisering (traject loopt).
LH	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpassing automatisering (traject loopt).
Energiebelasting	<ul style="list-style-type: none"> • Aangifte energiebelasting digitaliseren.

Bijlage 4. Overzicht handvatten (2)

Middel	Omschrijving handvat
Uitvoering	
OB	<ul style="list-style-type: none"> Starters: Actief wijzen op aangifteplicht (ook als er geen omzet is) en mogelijkheden KOR. Starters: Stroomlijnen communicatie, bijvoorbeeld aantal brieven beperken.
IH	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen: Continueren (doelgroep gerichte) (massa)communicatie c.q. voorlichting voor burgers/bedrijven, contact met fiscale dienstverleners.
Schenk- en erfbelasting	<ul style="list-style-type: none"> Belastingplichtigen attenderen dat er wellicht sprake is van een schenking.
Overdrachtsbelasting	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoeken welke verklaringen er zijn voor de stijging van (zowel het aantal als het bedrag van) de vorderingen.
Handhaving	
Schenk- en erfbelasting	<ul style="list-style-type: none"> Structureel inzicht nodig in non-compliance om de handhaving vorm en inhoud te kunnen geven (de handhavingsplannen en de periodieke steekproef erfbelasting vergroten dit inzicht).
BPM	<ul style="list-style-type: none"> Invulling van de handhaving door middel van toezicht bij de binnenkomst van de aangifte BPM (vóór afgifte kenteken).
Assurantiebelasting	<ul style="list-style-type: none"> Internationale problematiek opnemen in behandelaanpak. Aandacht voor doelgroep “in house” verzekeraars.

Bijlage 5. Afkortingen

Afkorting	
BOR	Bedrijfsopvolgingsregeling
BPM	Belasting voor Personenwagens en Motorrijwielen
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
DNB	De Nederlandsche Bank
DUS	Dividend Uitvoeringssysteem
GO	Grote ondernemingen
ICT	Informatie- en communicatie technologie
IH	Inkomensheffing
KOR	Kleineondernemersregeling
LH	Loonheffing
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
OB	Omzetbelasting
RDW	Rijksdienst voor het Wegverkeer
ROW	Resultaat Overige Werkzaamheden
VIA	Voringevulde aangifte
Vpb	Vennootschapsbelasting

Bijlage 6. Bronvermeldingen

1. CBS - <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2024/01/cao-lonen-stegen-in-2023-tweemaal-zo-hard-als-in-2022>
2. DNB – Najaarsraming december 2023

N.B. Indien anders vermeld, zijn genoemde cijfers gebaseerd op interne informatie van de Belastingdienst.